

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF THE KYRGYZ REPUBLIC

720040, Бишкек ш., К. Тыныстанов көч., 257
Тел.: 66-24-42, факс (0312) 62-15-20

257, K. Tynystanov st., Bishkek 720040
E-mail: minedukkg@gmail.com

720040, г. Бишкек, ул. К. Тыныстанов, 257
<http://edu.gov.kg>

БУЙРУК

ПРИКАЗ

№ 1103/1 2018 жылдын «30» августу

«Кыргыз Республикасынын жалпы билим берүү уюмдарынын 7-11-класстары үчүн жаңы муундун окуу-усулдук комплекстерин иштеп чыгуу боюнча ачык сынак өткөрүү жөнүндө»

Мектептик билим берүү системасына жаңы муундун стандарттарын киргизүү боюнча иш-чаралар Планын (КР Өкмөтүнүн 2014-жылдын 21-июлундагы № 403 токтому менен бекитилген Мамлекеттик билим берүү стандарты) аткаруу максатында жана класстардын жана билим берүүнүн баскычтарынын ортосундагы материалдардын методологиясындагы жана мазмунундагы ишти улантуучулукту камсыз кылуучу заманбап жана сапаттуу окуу-усулдук комплекстерди (ОУК) иштеп чыгуу боюнча милдетти аткаруу максатында **буйрук кылам:**

1. “Кыргыз Республикасынын жалпы билим берүү уюмдарынын 7-11-класстары үчүн жаңы муундун окуу-усулдук комплекстерин иштеп чыгуу боюнча ачык сынак өткөрүүнүн шарттары” (1-тиркеме) бекитилсин;
2. Мектепке чейинки, мектептик жана мектептен тышкаркы билим берүү башкармалыгы (М.Ж. Үсөналиев) 1-тиркемеге ылайык предметтер боюнча Кыргыз Республикасынын жалпы билим берүү уюмдарынын 7-11-класстары үчүн жаңы муундун окуу-усулдук комплекстерин иштеп чыгуу боюнча ачык сынак жарыялансын;
3. Маалыматтык камсыздоо сектору (М.Т. Алишев), “Кут билим” коомдук-педагогикалык басылманын башкы редактору (К.А. Чекиров) 1 жана 2-тиркемелерге ылайык 7-11-класстар үчүн окуу-усулдук комплекстерди иштеп чыгуу жөнүндө жарыяны жана шарттарды Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин расмий сайтына жана “Кут билим” гезитине жайгаштырсын;

4. Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин алдындагы стандарттар жана билим берүүнүн сапаты боюнча Координациялык кеңештин Катчылыгы (Н.К. Мамбетмусаева) окуу-усулдук комплекстердин (7-11-класстар) кол жазмаларынын линейкаларынын концепциясы жана окуу китептеринин проспекти боюнча өтүнмөлөрдү кабыл алуу жана тандап алуу процедурасын уюштурсун;
5. Бул буйруктун аткарылышын көзөмөлдөө Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министринин орун басары Н.С. Джусупбековага жүктөлсүн.

«О проведении открытого конкурса по разработке учебно-методических комплексов нового поколения для 7-11 классов общеобразовательных организаций Кыргызской Республики»

Во исполнение Плана мероприятий по внедрению стандартов нового поколения в систему школьного образования (Государственный образовательный стандарт, утвержденный ППКР № 403 от 21 июля 2014 года) и для решения задачи по разработке современных и качественных учебно-методических комплексов (УМК), обеспечивающих преемственность в методологии и содержании материала между классами и ступенями образования, **приказываю:**

1. Утвердить «Условия проведения открытого конкурса по разработке учебно-методических комплексов (УМК) нового поколения для 7-11 классов общеобразовательных организаций Кыргызской Республики» (Приложение 1);
2. Управлению дошкольного, школьного и внешкольного образования (М.Ж. Усеналиев) объявить открытый конкурс на разработку УМК нового поколения для 7-11 классов общеобразовательных организаций Кыргызской Республики по предметам, согласно Приложению 1;
3. Сектору информационного обеспечения (М.Т. Алишев), главному редактору общественно-педагогического издания «Кут билим» (К.А. Чекиров) разместить на официальном сайте Министерства образования и науки Кыргызской Республики и в газете «Кут билим» объявление о проведении открытого конкурса и условия для разработки УМК для 7-11 классов, согласно Приложениям 1 и 2;
4. Секретариату Координационного совета по стандартам и качеству образования при Министерстве образования и науки Кыргызской Республики (Н.К. Мамбетмусаева) организовать прием заявок и

- процедуру отбора концепций линеек рукописей УМК (7-11 классы) и проспектов учебников;
5. Контроль за исполнением приказа возложить на заместителя министра образования и науки Кыргызской Республики Н.С. Джусупбекову.

Министр

Г.К. Кудайбердиева

Кыргыз Республикасынын жалпы билим берүү уюмдарынын 7-11-класстары үчүн жаңы муундун окуу-усулдук комплекстерин (ОУК) иштеп чыгуу боюнча ачык сынак өткөрүүнүн шарттары

1. Негизги жоболор

- 1.1. Кыргыз Республикасынын жалпы билим берүү уюмдарынын 7-11-класстары үчүн жаңы муундун окуу-усулдук комплекстерин (ОУК) иштеп чыгуу үчүн ачык сынакты уюштуруучу болуп Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги саналат.
- 1.2. Ачык сынак мектептик билим берүү системасына жаңы муундун стандарттарын киргизүү боюнча иш-чаралар Планын (КР Өкмөтүнүн 2014-жылдын 21-июлундагы № 403 токтому менен бекитилген Мамлекеттик билим берүү стандарты) ишке ашыруунун алкагында өткөрүлүүдө.
- 1.3. Ачык сынактын максаты – Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик орто жалпы билим берүү стандартынын (мындан ары – МБС) жана тиешелүү предметтик стандарттардын талаптарына ылайык окуучуларга компетенттүүлүктү натыйжалуу өнүктүрүүгө жардам берүүчү заманбап жана сапаттуу окуу программаларын, окуу китептерин, окуу-усулдук комплекстерди (мындан ары - ОУК) иштеп чыгуу. Сынак автордук жамааттардын дараметин жогорулатууга көмөк көрсөтүүгө жана жаңы муундун ОУКтарын иштеп чыгууга жөндөмдүү авторлор чөйрөсүн кеңейтүүгө жардам берет.
- 1.4. Ачык сынактын жыйынтыгы боюнча 2018-жылы 7-11-класстар үчүн окуу китептеринин линейкасынын концепциялары жана программалар тандалып алынат жана толуктап иштелип чыгат, ошондой эле 7-8-класстар үчүн окуу-усулдук комплекстер иштелип чыгат; 2019-жылы 9-11-класстар үчүн ОУКтарды иштеп чыгуу боюнча ачык сынак өткөрүлөт.

1.5. Негизги түшүнүктөр:

ОУК линейкасы – бул 7-11-класстардын окуучулары үчүн предметти өнүктүрүүнүн бирдиктүү концепциясына жана негизги жана предметтик компетенттүүлүктөрдү калыптандыруучу жана төмөнкү элменеттерди өзүнө камтуучу ОУК топтому:

- мазмундуу – тексттерди, алардын тематикасын тандап алуунун бирдиктүү принциби;
- дидактикалык – материалды ачуунун логикасын жана окуу китебинин жана окуу маалыматынын блокторунун бүтүндөй түзүмүн, тапшырмалардын топтомун жана типологиясын, маалыматтын окуучулардын курактык өзгөчөлүктөрүнө ылайык келүүсү;
- багыт берүүнүн бирдиктүү (жакын) аппараты (анын ичинде ОУКту тариздөөнүн бирдиктүү стилистикасы).

Окуу китептин план-проспекти — бул окуу китебинин мазмунун негизги жоболору, теманы ачып көрсөтүүнүн принциптери, түзүлүшү, бөлүктөрдүн көлөмдөрүнүн өз ара катышы жөнүндө документ. Анда китептин ар бир түзүмдүк бөлүгүнүн кыскача мазмуну берилет жана автордук баракчаларда алардын болжолдуу көлөмү, ошондой эле иллюстрациялардын болжолдуу саны жана мүнөзү, тиркемелердин курамы жана басылманын аппараты (көрсөткүчтөр, эскертүүлөр жана комментарийлер ж.б.) аныкталат.

План-проспекттин көлөмү китептин пландалган көлөмүнөн көз каранды, бирок 5-10 барактан ашык эмес.

ОКУУ КИТЕПТИН ПЛАН-ПРОСПЕКТИ

1. Жумушчу аталышы
2. Категориясы (окуу китеби, окуу куралы, колдонмо ж.б.)
3. Авторлордун Аты-жөнү
4. Автор (-лор) жөнүндө маалымат
5. Пландалган көлөм (сүрөттөрдү эске албаганда)
6. Иллюстрациялардын болжолдуу саны (схемаларды эске алуу менен), кандай түрдө берилет (фото, сүрөт, иллюстрациялар, түстүү же кара-ак).
7. План-проспектти толтурган күнү кол жазманын даярдыгынын пайыздык көрсөткүчү
8. Кол жазманын толук даяр болуусунун болжолдуу күнү
9. Китептин мазмуну (болжолдуу мазмуну)
10. Аннотация

<https://rsue.ru/prepodavatellyam/doc/План-проспект%20Феникс.docx>

Окуу китеп – бекитилген Мамлекеттик билим берүү стандартына, предметтик стандарттарга ылайык келген жана аталган басылманын түрү катары сунушталган, мугалимге окутуу процессинде окуучулардын ишин уюштурууга жардам берүүчү окуу предметинин системалуу баяндамасын, анын бөлүмдөрүн, бөлүктөрүн камтуучу көп функциялуу окутуу каражаты. Окуу китептери базалык же альтернативдүү болуусу, басылма жана/же электрондук түрдө чыгарылышы мүмкүн.

Окуу-усулдук комплекс (ОУК) – мамлекеттик билим берүү стандарттарына ылайык, бирдиктүү методологиялык негизде иштелип чыккан жана окутуу процессин уюштуруу үчүн зарыл жана жетиштүү болгон ченемдик жана окуу-усулдук документтердин топтому. ОУК милдеттүү түрдө окуу китебин (окуу куарлын), окуучулар үчүн иш дептерин камтыйт; ошондой эле башка окутуу жана контролдоо каражаттарын камтышы мүмкүн. ОУК басылма жана/же электрондук түрдө чыгарылышы мүмкүн.

Окуу куралы – окуу китебин толуктоочу же жарым-жартылай же толугу менен алмаштыруучу, расмий бекитилген жалпы билим берүүчү окуу программаларын ишке ашырууда колдонууга жол берилген окуу басылмасы. Окуу планына же жаңы дисциплина же окуу программасына жаңы тема киргизилген учурда биринчи кезекте окуу куралын басып чыгаруу иши уюштурулат. Окуу китеби, эреже катары апробацияланган окуу куралынын негизинде түзүлөт.

Эксперт – тиешелүү квалификацияга ээ жана тиешелүү чөйрөдө тажрыйбасы бар жеке жак.

2. Ачык сынакка катышуу

2.1. Ачык сынакка автордук жамаатар, ОУК иштеп чыгуу боюнча тажрыйбага ээ басмалар же уюмдар, ошондой эле консорциумдар (авторлор, басып чыгаруучулар жана басмаканалар бирикмелери) катыша алышат.

Ар кандай класстар үчүн ОУКтун линейкасынын бирдиктүү концепциясынын жана ОУКтун бирдиктүү усулдук мамилесинин алкагында ар кандай автордук жамааттар тарабынан иштелип чыгышы мүмкүн.

2.2. Сынакка Кыргыз Республикасынын жана башка өлкөлөрдүн жарандары, ошондой эле башка өлкөлөрдө катталган юридикалык жактар катыша алышат.

3. Ачык сынактын этаптары жана өткөрүү мөөнөтү

Сынак эки этап менен өткөрүлөт. Биринчи этапта каттоодон өткөн автордук жамааттар үчүн жаңы муундун окуу китептерине (ОУК) карата талаптар менен авторлорду тааныштыруу боюнча көрсөтмө берүүчү семинар өткөрүлөт. Экинчи этаптын жыйыныгы боюнча сынактык комиссия тарабынан эксперттик коштоо менен толуктап иштеп чыгуу жана пилот жүргүзүү үчүн окуу-усулдук комплекстер тандалып алынат.

3.1. Биринчи этапка катышуу үчүн төмөнкү документтер берилет:

- өтүм/автордук жамааттардан каттоо (№1 формага ылайык) - **кулактандыруу жарыяланган күндөн тартып бир айдын ичинде.**

Биринчи этап өтүмдөрдү берүүнүн мөөнөтү аяктагандан кийин эки айдын ичинде жүргүзүлөт.

- ОУК (7-11-класстар) кол жазмаларынын линейкасынын концепциясын;
- окуу китебинин проспекти (7-класс же линейканы баштоочу окуу китеби).

Биринчи этапта авторлор үчүн маалыматтык жолугушуулар жана консультациялар өткөрүлөт.

3.2. Сынактын экинчи этабына катышуу үчүн төмөнкүлөр берилет:

- линейканын бардык окуу китептеринин проспектери.
- 7 жана 8-класстардын окуу-усулдук комплекстери – (ар биринин даярдыгы – 50% кем эмес).
- ОУКтун линейкасынын дизайнынын концепциясы жана иллюстрациясы менен класстардын бирөөнүн окуу-усулдук комплексинин версткаланган 2-3 параграфы.

Документтерди тапшыруу мөөнөтү - сынактын биринчи этабы аяктагандан кийин үч айдын ичинде.

3.3. Сынактык материалдар өзбек тили жана адабияты жана тажик тили жана адабияты предметтери боюнча окуу-усулдук комплекстердин кол жазмаларынан тышкары окуу-усулдук комплекстер мамлекеттик жана расмий тилдерде берилет.

4. Экспертизалар жана тандап алуу процедурасы

4.1. Сынактык материалдар Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин алдындагы стандарттар жана билим берүүнүн сапаты боюнча Координациялык кеңештин Катчылыгына, төмөнкү дарек боюнча: 720040, Бишкек ш., Тыныстанов көчөсү 257, 334-кабинетке сынактык комиссияга берүү үчүн жиберилиши керек.

4.2. Келип түшкөн кол жазмалар катчылыкта катталат. Ар бир кол жазмага шифр ыйгарылат жана ал шифр менен кол жазма сынакка катышат.

4.3. Шифр ыйгарылган кол жазмалар КР Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан бекитилген критерийлер жана баалоо процедурасынын негизинде (5-тиркеме) Кыргыз билим берүү академиясынын тиешелүү лабораториясына рецензия алуу үчүн жиберилет. Лабораториялар жетекчилер жана КБА президенти тарабынан кол коюлуучу рецензияларды даярдайт.

4.4. Кол жазмаларды кароо жана рецензияларды даярдоо материалдар келип түшкөндөн кийин үч жуманын ичинде жүргүзүлөт. Корутунда берилген ОУКтун

линейкасынын сапатын жакшыртуу жана апробация жүргүзүү боюнча сунуштарды камтыйт.

4.5. ОУК кол жазмалары КБАнын лабораторияларынын рецензиялары менен Координациялык кеңештин Сынактык комиссиясына кароого жиберилет.

5. Сынактык комиссия жана сынактык иштерди балоо критерийлери

5.1. Сынактык комиссия Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин алдындагы стандарттар жана билим берүүнүн сапаты боюнча Координациялык кеңештин эксперттер боюнча маалыматтар базасына кирген эксперттерден түзүлөт. Сынактык комиссиянын курамы Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин буйругу менен бекитилет.

5.2. Сынактык комиссиянын мүчөлөрү сынактын катышуучулары боло албайт.

5.3. Сынактык комиссиянын алкагында ар бир предмет боюнча, өзүнө усулчуларды, практик-мугалимдерди жана академиялык илим жаатындагы өкүлдөрдү камтыган, 5 адамдан турган эксперттик топ түзүлөт.

5.4. Толуктап иштеп чыгуу жана апробация жүргүзүү үчүн 2 кол жазма тандалып алынат. Эгерде келип түшкөн бардык кол жазмалар тандап алуу критерийине ылайык келбесе, кайрадан сынак өткөрүлөт.

5.5. Эксперттер, сунуштаган кол жазмалардын сапаты үчүн моралдык жана материалдык жоопкерчилик тартышат жана толуктап иштеп чыгуу жана апробациялоо процессин коштошот. Акы төлөө мөөнөтү контракт менен белгиленип, үч транш менен төлөнөт: биринчи – рецензияны бергенден кийин (30%), экинчи – апробациялоо жүрүзүлгөндөн кийин (30%), үчүнчү – иштин жыйынтыгы боюнча, ОУК бекитилгенден кийин (40%). Пилоттун жыйынтыгы боюнча окуу китебине карата 50%дан жогору мугалимдер терс баа берген учурда, оң корутунду берген эксперттерге экспертизалоо үчүн каражаттардын 40% төлөнбөйт; эгерде эксперт апробациядан өтпөй калган окуу китептерин эки жолу жактырса, эксперттин аты-жөнү «кара тизмеге» киргизилет. Мындан кийин эксперт окуу китебин баалоо ишине тартылбайт.

5.6. Эксперттердин корутундусу Координациялык кеңештин отурумунда каралат. Координациялык кеңештин чечими протокол менен бекитилет жана апробацияга уруксат берүү жөнүндө чечим кабыл алуу үчүн КР БИМ коллегиясына кароого жиберилет.

6. Жыйынтыктоо жана жеңүүчүлөрдү сыйлоо

Сынактык комиссиянын чечими сынак аяктагандан кийин 5 иш күндүн ичинде Билим берүү жана илим министрлигинин сайтына жана «Кут билим» гезитине жарыяланат.

Сынактын жеңүүчүсү деп табылган кол жазмалар КР БИМдин финансылык колдоосу менен толукталып иштелип чыгат (зарыл болгон учурда) жана апробациялоого даярдалат. Кол жазмаларды толуктап иштеп чыгуу сынактын жыйынтыгы жарыялангандан кийин эки айдын ичинде жүргүзүлөт.

7. Этикалык маселелер

7.1. Ачык сынак, катышуучулар, сынактык комиссиянын чечимдери жана тиешелүү документтер, анын ичинде баалоо критерийлери, бул Жобо, предметтик стандарттар ж.б. жөнүндө маалымат Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин веб-сайтына жарыяланат.

7.2. Сынактык комиссиянын мүчөлөрү, ошондой эле техникалык персонал баалоо боюнча отчеттордун купуялуулугун камсыздоого милдеттүү. Сынактык комиссиянын

чечимдери Министрликтин сайтына жарыяланат. Эксперттердин сунуштары сынактын катышуучуларына гана берилет.

7.3. Сынактын катышуучулары автордук укукту жана окуу китептеринде, мугалимдер үчүн усулдук колдонмолордо же кошумча материалдарда колдонулган материалдарга карата авторлордун укугун урамттоого милдеттүү.

7.4. Плагиатты алдын алуу үчүн кол жазмаларды «Антиплагиат» сайтында эки жолу: кол жазмаларды кабыл алуу этабында жана апробациялоо этабынын алдында (толук текстти берүү учуру) текшерүү каралган. Тексттерди текшерүү үчүн сайтты Билим берүү жана илим министрлиги аныктайт. Жарыяланган бир сынактын алкагында Министрликке келип түшкөн бардык окуу китептери бир гана сайт аркылуу текшерилет. Плагиат аныкталган учурда ОУК сынактын кийинки этабына катышууга жол берилбейт, ал эми авторго айып салынат жана «Кара тизмеге» киргизилет. Плагиат болуп башка адамдын идеясын же чыгармасын/материалын же аларды авторго же булакка шилтеме жасабастан толук же жарым-жартылай колдонуу саналат.

7.5. Сынактык комиссияга сынактын катышуучулары же үчүнчү жактар тарабынан кысым көрсөтүү аракети болгон учурда окуу-усулдук комплекстин сынакка андан ары катышуусуна жол берилбейт.

8. Автордук укуктар

8.1. Сынакка берилген бардык материалдар Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын, анын ичинде автордук жана чектеш укуктарды жөнгө салуу жаатындагы нормаларга ылайык келүүсү зарыл. Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги республиканын окуучуларына окуу материалдарынын басма жана электрондук түрүнүн кеңири жеткиликтүүлүгүн камсыздоо максатында ачык сынакта жеңип алган окуу-усулдук комплекстерге карата автордук жана чектеш укуктарды өзүнө калтырат.

Сынакка жиберилген, бирок тандалып алынбаган кол жазмалар авторлорго кайтарылып берилбейт жана Кыргыз Республикасынын автордук укук жаатындагы мыйзамдарын сактоо менен КР БИМдин архивинде сакталат.

**Условия
проведения открытого конкурса по разработке учебно-
методических комплексов (УМК) нового поколения
для 7-11 классов общеобразовательных организаций
Кыргызской Республики**

1. Основные положения

- 1.1. Организатором открытого конкурса на разработку учебно-методических комплексов (УМК) нового поколения для 7-11 классов общеобразовательных организаций Кыргызской Республики является Министерство образования и науки Кыргызской Республики.
- 1.2. Открытый конкурс проводится в рамках исполнения Плана мероприятий по внедрению стандартов нового поколения в систему школьного образования (ГОС, утвержден ПП КР № 403 от 21 июля 2014 года).
- 1.3. Цель открытого конкурса – разработка современных и качественных учебных программ, учебников, учебно-методических комплексов (далее – УМК), которые помогут учащимся эффективно развивать компетентности в соответствии с требованиями Государственного образовательного стандарта среднего общего образования Кыргызской Республики (далее – ГОС) и соответствующих предметных стандартов. Конкурс позволит также содействовать повышению потенциала авторских коллективов и расширит круг авторов, способных разрабатывать УМК нового поколения.
- 1.4. По результатам открытого конкурса в 2018 году будут отобраны и доработаны концепции линейки учебников и программы для 7-11 классов, а также разработаны УМК для 7-8 классов; в 2019 году будет проведен открытый конкурс по разработке УМК для 9-11 классов.

1.5. Основные понятия:

Линейка УМК – это комплект УМК, имеющих единую концепцию развития предмета и формирования ключевых и предметных компетентностей для учащихся 7-11 классов, включающую в себя следующие элементы:

- содержательные – единые принципы отбора текстов, их тематики;
- дидактические – логику развертывания материала и структуру всего учебника и блоков учебной информации, набор и типологию заданий, соответствие информации возрастным особенностям учащихся;
- единый (близкий) аппарат ориентировки (включая единую стилистику оформления УМК).

План-проспект учебника — это документ об основных положениях содержания учебника, принципах раскрытия темы, построении, соотношении объемов частей. В нем дается краткое содержание каждой структурной части книги и определяется их примерный объем в авторских листах (страницах), а также примерное число и характер иллюстраций, состав приложений и аппарата издания (указатели, примечания и комментарии и др.).

Объем плана-проспекта зависит от планируемого объема книги, но не более 5-10 с.

ПЛАН-ПРОСПЕКТ УЧЕБНИКА

1. Рабочее название
2. Категория (учебник, уч. пособие, руководство и т.д.)
3. ФИО авторов
4. Сведения об авторе (-ах)
5. Планируемый объем (без учета рисунков)
6. Примерное количество иллюстраций (включая схемы), в каком виде будут предоставляться (фото, рисунки, иллюстрации, цвет или ч/б.).
7. Процент готовности рукописи на день заполнения плана-проспекта
8. Предполагаемая дата полной готовности рукописи
9. Содержание книги (примерное оглавление)
10. Аннотация

<https://rsue.ru/prepodavateliam/doc/План-проспект%20Феникс.docx>

Учебник – многофункциональное средство обучения, содержащее систематическое изложение учебного предмета, его раздела, части, помогающее учителю организовать деятельность учащихся в учебном процессе, которое соответствует утвержденным Государственному образовательному стандарту, предметным стандартам и учебным программам, утвержденным в установленном порядке, и рекомендовано в качестве данного вида издания. Учебники могут быть базовыми или альтернативными, издаваться в печатном и/или электронном виде.

Учебно-методический комплекс (УМК) – комплект нормативной и учебно-методической документации, разработанный на едином методологическом основании в соответствии с государственными образовательными стандартами, необходимый и достаточный для организации процесса обучения. УМК обязательно включает учебник (учебное пособие), рабочую тетрадь для учащегося и методическое пособие для учителя; также может включать другие средства обучения и контроля. УМК может издаваться в печатном и/или электронном виде.

Учебное пособие – учебное издание, дополняющее или частично или полностью заменяющее учебник, допущенное к использованию при реализации официально утвержденных учебных программ общего образования. В случае, когда в учебный план вводится новая дисциплина или в учебную программу вводятся новые темы, то первоначально организуется выпуск учебного пособия. Учебник, как правило, создается на базе апробированного пособия.

Эксперт – физическое лицо, имеющее соответствующую квалификацию и опыт работы в соответствующей области.

2. Участие в открытом конкурсе

2.1. В открытом конкурсе могут принять участие авторские коллективы, издательства или организации, имеющие опыт разработки УМК, а также консорциумы (объединения авторов, издателей и типографий).

В рамках единой концепции линейки УМК и единых методологических подходов УМК для разных классов могут разрабатываться различными авторскими коллективами.

2.2. В конкурсе могут участвовать граждане Кыргызской Республики и других стран, а также юридические лица, зарегистрированные в других государствах.

3. Этапы и сроки проведения открытого конкурса

Конкурс проводится в два этапа согласно графика (Приложение 4). На первом этапе для авторских коллективов, прошедших регистрацию, проводится установочный семинар для знакомства авторов с требованиями к учебникам (УМК) нового поколения. По результатам второго этапа конкурсной комиссией отбираются УМК для доработки и пилотирования при экспертном сопровождении.

3.1. Для участия в первом этапе подаются:

- заявка/регистрация от авторских коллективов (в соответствии с формой №1) - **в течение месяца со дня публикации объявления.**

Первый этап проводится в течение двух месяцев по истечении срока подачи заявок.

- концепция линейки рукописей УМК (7-11 классы).
- проспект учебника (7 класс или учебник, начинающий линейку).

В течение первого этапа будут проведены информационные встречи и консультации для авторов.

3.2. Для участия на втором этапе предоставляются:

- проспекты всех учебников линейки
- УМК 7 и 8 классов – (готовность - не менее 50% каждый).
- концепцию дизайна линейки УМК и сверстанные 2 -3 параграфа УМК одного из классов с иллюстрациями.

Срок подачи материалов – в течение трех месяцев со дня окончания первого этапа.

3.3. Конкурсные материалы предоставляются на государственном или официальном языке, за исключением рукописей УМК по предметам узбекский язык и литература и таджикский язык и литература.

4. Процедуры экспертизы и отбора

4.1. Конкурсные материалы должны быть направлены в секретариат Координационного Совета по стандартам и качеству образования Министерства образования и науки Кыргызской Республики по адресу: 720040, г. Бишкек, ул. Тыныстанова, 257. Каб. 334 для передачи конкурсной комиссии.

4.2. Поступившие рукописи регистрируются в секретариате. Каждой присваивается шифр, под которым рукопись участвует в конкурсе.

4.3. Зашифрованные рукописи направляются для получения рецензии в соответствующие лаборатории Кыргызской академии образования (КАО) на основе критериев и процедуры оценивания, утвержденных МОН КР (Приложение 5). Лаборатории готовят рецензии, которые подписываются заведующими и Президентом КАО.

4.4. Рассмотрение рукописей и подготовка рецензий проводится в течение трех недель со дня поступления материалов. Заключение включает рекомендации по улучшению качества представленной линейки УМК и проведению апробации.

4.5. Рукописи УМК с рецензиями лабораторий КАО направляются для рассмотрения в Конкурсной комиссии Координационного совета.

5. Конкурсная комиссия и критерии оценивания конкурсных работ

5.1. Конкурсная комиссия формируется из числа экспертов, входящих в базу данных Координационного совета МОН по стандартам и качеству образования. Состав конкурсной комиссии утверждается приказом Министерства образования и науки Кыргызской Республики.

5.2. Члены конкурсной комиссии не могут быть участниками конкурса.

5.3. В рамках конкурсной комиссии формируются экспертные группы по каждому предмету в количестве 5 человек, включающих методистов, учителей-практиков и представителей академической науки.

5.4. Для доработки и проведения апробации отбираются 2 рукописи. В случае, если все поступившие рукописи не удовлетворяют критериям отбора, проводится повторный конкурс.

5.5. Эксперты несут моральную и материальную ответственность за качество рекомендованных ими рукописей и сопровождают процесс доработки и апробации. Сроки выплат определяются контрактом, и выплачиваются тремя траншами: первый – после сдачи рецензии (30%), второй – после проведения апробации (30%), третий – по результатам деятельности, после утверждения УМК (40%). При отрицательном отзыве на учебник по результатам пилотирования более 50% учителей, экспертам, давшим положительное заключение, 40% средств за экспертизу не выплачиваются; если эксперт дважды одобрил учебники, которые не прошли апробацию, имя эксперта заносится в «черный список». После этого эксперт не может привлекаться для оценки учебников.

5.6. Заключение экспертов рассматриваются на заседании Координационного Совета. Решение Координационного Совета оформляется протоколом и направляется для рассмотрения на коллегию МОН КР для принятия решения о допуске к апробации.

6. Подведение итогов и награждение победителей

Решения конкурсной комиссии объявляются на сайте Министерства образования и науки и в газете «Кут билим» в течение 5 рабочих дней после окончания конкурса.

Рукописи, признанные победителями конкурса, при финансовой поддержке МОН КР, дорабатываются (при необходимости) и готовятся к апробации. Доработка рукописей производится в течение двух месяцев со дня объявления результатов конкурса.

7. Этические вопросы

7.1. Информация об открытом конкурсе, участниках, решениях конкурсной комиссии и соответствующих документах, в том числе о критериях оценки, данное Положение, предметные стандарты и т.д., публикуются на веб-сайте Министерства образования и науки Кыргызской Республики.

7.2. Члены конкурсной комиссии, а также технический персонал должны обеспечивать конфиденциальность оценочных отчетов. Решения конкурсной комиссии будут публиковаться на сайте Министерства. Рекомендации экспертов будут предоставляться только участникам конкурса.

7.3. Участники конкурса должны уважать авторские права и права авторов на материалы, используемые в учебниках, методических пособиях для учителей или дополнительных материалах.

7.4. Для предотвращения случаев плагиата предусматривается проверка рукописей на сайте «Антиплагиат» дважды: на этапе приема рукописей и перед этапом апробации. (сдачи полного текста). Сайт для проверки текстов определяет Министерство образования и науки. Все учебники, поступившие в Министерство в рамках одного объявленного конкурса проверяются одним и тем же сайтом. В случаях выявления плагиата, УМК не

будет допущен к следующему этапу конкурса, а автор будет оштрафован и занесен в «Черный список». Плагиатом является полное или частичное использование чужой идеи, или чужого произведения/материалов или их цитирование без ссылки на автора или источник.

7.5. В случае попытки оказания давления на конкурсную комиссию со стороны участников конкурса или третьих лиц, УМК снимаются с участия в конкурсе.

8. Авторские права

8.1. Все материалы, представленные на конкурс, должны соответствовать нормам законодательства Кыргызской Республики, в том числе в части регулирования авторских и смежных прав. Министерство образования и науки Кыргызской Республики оставляет за собой авторские и смежные права на УМК, победившие в открытом конкурсе, с целью предоставления широкого доступа учащимся республики к учебным материалам в печатной или электронной форме.

Рукописи, направленные на конкурс, но не прошедшие отбор, авторам не возвращаются и хранятся в архиве МОН КР с соблюдением законодательства Кыргызской Республики в области авторского права.

Кыргыз Республикасынын жалпы билим берүү уюмдарынын 7-11-класстары үчүн жаны муундун окуу усулдук комплекстерин иштеп чыгуу боюнча АЧЫК СЫНАК

Мектептик окуу китептерди жаңылоо процессинин алкагында Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги класстардын жана билим берүүнүн баскычтарынын ортосундагы материалдардын методологиясындагы жана мазмунундагы ишти улантуучулукту камсыз кылуучу заманбап жана сапаттуу окуу-усулдук комплекстерди (ОУК) иштеп чыгууга багытталган ачык сынакты уюштурууда.

Сынакка катышууга автордук жамаатар, ОУК иштеп чыгуу боюнча тажрыйбага ээ басмалар же уюмдар, ошондой эле консорциумдар (авторлор, басып чыгаруучулар жана басмаканалар бирикмелери) чакырылат.

Сынак төмөнкү пердметтер боюнча жүргүзүлөт: кыргыз тили (эне тили жана мамлекеттик), орус тили (эне тили жана расмий), өзбек тили, тажик тили, англис тили, тарых (Кыргызстан тарыхы жана дүйнө тарыхынын интеграцияланган курсу), «Адам жана коом», математика, физика жана астрономия, биология, химия, география, технология, информатика, кыргыз адабияты, орус адабияты, көркөм өнөр.

ОУКтун минималдык курамы өзүнө окуу китебин, иш дептерин жана мугалим үчүн усулдук колдонмону камтыйт. Ошондой эле ОУКтун курамында башка окуу жана усулдук материалдарды (тапшырмалар, тесттик материалдар, хрестоматиялар, карталар ж.б.) көрсөтүүгө болот.

Ачык сынакка катышуу үчүн төмөнкү материалдарды берүү зарыл:

Биринчи этапка катышуу үчүн:

- сынакка катышууга өтүнмө (№1 формага ылайык) – **кулактандыруу жарыяланган күндөн тартып бир айдын ичинде.**

Биринчи этап өтүнмөлөрдү берүүнүн мөөнөтү аяктагандан кийин эки ай жүргүзүлөт.

- ОУК (7-11-класстар) кол жазмаларынын линейкасынын концепциясын;
- окуу китебинин проспекти (7-класс же линейканы баштоочу окуу китеби).

Биринчи этапта авторлор үчүн маалыматтык жолугушуулар жана консультациялар өткөрүлөт.

Сынактын экинчи этабына катышуу үчүн төмөнкүлөр берилет:

- линейканын бардык окуу китептеринин проспектери.
- 7 жана 8-класстардын окуу-усулдук комплекстери – (ар биринин даярдыгы – 50% кем эмес).

- ОУКтун линейкасынын дизайнынын концепциясы жана иллюстрациясы менен класстардын бирөөнүн окуу-усулдук комплексинин версткаланган 2-3 параграфы.

Документтерди тапшыруу мөөнөтү: сынактын биринчи этабы аяктагандан кийин үч айдын ичинде.

Экинчи этаптын жыйынтыгы боюнча сынактык комиссия тарабынан эксперттик коштоо менен кайрадан иштеп чыгуу жана пилот жүргүзүү үчүн ОУКтар тандалып алынат.

Сынактык материалдар «Өзбек тили» жана «Тажик тили» предметтери боюнча окуу-усулдук комплекстердин кол жазмаларынан тышкары окуу-усулдук комплекстер мамлекеттик жана расмий тилдерде берилет.

Материалдар Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин алдындагы стандарттар жана билим берүүнүн сапаты боюнча Координациялык кеңештин Катчылыгына төмөнкү дарек боюнча: 720040, Бишкек ш., Тыныстанов көч. 257, 334 кабинет, тел. 66-35-97 (эл.дарек n.mambetmusaeva@gmail.com), Н. Мамбетмусаевага тапшырылат.

Сынакты өткөрүүнүн шарттары жана документтердин форматы жөнүндө маалыматты Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин сайтынан (www.edu.gov.kg) жана “Кут билим” гезитинен алсаңыз болот.

ОТКРЫТЫЙ КОНКУРС по разработке учебно-методических комплексов нового поколения для 7-11 классов общеобразовательных организаций Кыргызской Республики

В рамках процесса обновления школьных учебников Министерство образования и науки Кыргызской Республики организует открытый конкурс, направленный на разработку современных и качественных учебно-методических комплексов (УМК), обеспечивающих преемственность в методологии и содержании материала между классами и ступенями образования.

К участию в конкурсе приглашаются авторские коллективы, издательства или организации, имеющие опыт разработки УМК, а также консорциумы (объединения авторов, издателей и типографий).

Конкурс проводится по следующим предметам: кыргызский язык (родной и государственный), русский язык (родной и официальный), узбекский язык, таджикский язык, английский язык, история (интегрированный курс истории Кыргызстана и всемирной истории), «Человек и общество», математика, физика и астрономия, биология, химия, география, технология, информатика, кыргызская литература, русская литература, изобразительно-художественное творчество.

Минимальный состав УМК включает учебник, рабочую тетрадь и методическое пособие для учителя. Также в составе УМК могут быть представлены другие типы обучающих и методических материалов (задачники, тестовые материалы, хрестоматии, карты и т.д.).

Для участия в открытом конкурсе необходимо представить следующие материалы:

Для участия в первом этапе:

- заявка/регистрация от авторских коллективов (в соответствии с формой №1) - **в течение месяца со дня публикации объявления.**

Первый этап проводится в течение двух месяцев по истечении срока подачи заявок.

- концепция линейки рукописей УМК (7-11 классы).
- проспект учебника (7 класс или учебник, начинающий линейку).

В течение первого этапа будут проведены информационные встречи и консультации для авторов.

Для участия на втором этапе предоставляются:

- проспекты всех учебников линейки
- УМК 7 и 8 классов – (готовность - не менее 50% каждый).
- концепцию дизайна линейки УМК и сверстанные 2 -3 параграфа УМК одного из классов с иллюстрациями.

Срок подачи документов - в течение трех месяцев после окончания первого этапа конкурса.

По результатам второго этапа конкурсной комиссией отбираются УМК для доработки и пилотирования при экспертном сопровождении.

Конкурсные материалы предоставляются на государственном или официальном языках, за исключением рукописей УМК по предметам «Узбекский язык» и «Таджикский язык».

Материалы должны быть направлены в секретариат Координационного Совета по стандартам и качеству образования Министерства образования и науки Кыргызской Республики по адресу: 720040, г. Бишкек, ул. Тыныстанова, 257. Каб. 334 (эл.адрес n.mambetmusaeva@gmail.com), Мамбетмусаевой Н. тел. 66-35-97.

Условия проведения конкурса и формат документов см. на сайте Министерства образования и науки Кыргызской Республики (www.edu.gov.kg) и в газете «Кут билим».

**Кыргыз Республикасынын жалпы билим берүү уюмдарынын 7-11-класстары үчүн
жаңы муундун окуу-усулдук комплекстерин иштеп чыгуу боюнча ачык сынакка
катышуу үчүн
ӨТҮНМӨ**

Ачык сынакка ОУКтун линейкасын берүү пландалган ар бир предмет боюнча өзүнчө өтүнмөлөрдү колдонуңуз. Кол коюлган өтүнмө КР Билим берүү жана илим министрлигине, төмөнкү дарек боюнча: 720040, Бишкек ш., Тыныстанов көчөсү 257, 334-кабинет, Мамбетмусаева Назирага (тел. (0312) 663597, эл.дарек: n.mambetmusaeva@gmail.com) **2018-жылдын 1-октябрынан** кечиктирбестен берилиши керек.

1. Өтүнмө берген топтун / уюмдун / авторлордун / басмаканалардын өкүлүнүн толук Аты-жөнү: _____
2. Байланыш маалыматы. Тел: _____ Эл.дарек: _____
3. Предмет боюнча ОУКтун линейкасы _____
4. Окутуу тили _____
5. Сынактык материалдарды иштеп чыгууда кандай мамиле колдонулгандыгын көрсөтүңүз:
 - а. Иш жүзүндөгү ОУКтун кайрадан каралып чыккан варианты: ООБА / ЖОК
Эгерде «ООБА» опциясы белгиленген болсо, сураныч түп нускасы жөнүндө маалыматты бериңиз

 - б. ОУКтун линейкасынын түп нускасы _____
 - в. Чет элдик материалдар которулган жана/же ыңгайлаштырылган түрү: ООБА/ЖОК
Эгерде «ООБА» опциясы белгиленген болсо, сураныч түп нускасы жөнүндө маалыматты бериңиз

6. Автордук топтун/автордук топтордун мүчөлөрүнүн (анын ичинде дизайнерлердин жана иллюстраторлордун) Аты-жөнүн, алардын окуу китебинин (ОУК) линейкасын иштеп чыгуудагы функцияларын жана жоопкерчилик чөйрөсүн, иштеген жерин, байланыш маалыматтарын көрсөтүңүз,

№	Автордук топтун/автордук топтордун мүчөлөрүнүн Аты-жөнү	Функциялар жана жоопкерчилик чөйрөсү	Иштеген жери жана байланыш маалыматтары
1.			
2.			
3.			

7. Сураныч, линейканын Концепциясын баяндап бериңиз
Төмөнкүлөрдү көрсөтүңүз:

- ОУК линейкасын иштеп чыгуунун негизги мазмундук жана дидактикалык принциптерин;
- Окуу китебинин функцияларын ишке ашыруу формаларын жана ыкмаларын баяндаңыз, сиздин окуу китептин кайсы функциялары алдыңкылар болоорун көрсөтүңүз.
- Окуу китептин тексттик жана тексттен тышкаркы материалдарынын болжолдуу катышын көрсөтүңүз.
- ОУК линейкасындагы ишти улантуучулукту сактоонун ыкмаларын көрсөтүңүз
- Окуу китебинин ар кандай элементтери (тексттик жана тексттен тышкаркы компоненттер, өздөштүрүүнү уюштуруу аппараты жана багыт берүү аппараты) окуучунун негизги жана предметтик компетенттүүлүгүн калыптандырууну кантип камсыздай тургандыгын түшүндүрүп бериңиз.

ДАЛИЛДӨӨ. Кол коюу менен мен бул формада көрсөтүлгөн маалыматтын анык экендигин тастыктайм. Мен, ошондой эле автордук жамааттын бардык мүчөлөрү Кыргыз Республикасынын жалпы билим берүү уюмдарынын 7-11-класстары үчүн жаңы муундун окуу-усулдук комплекстерин иштеп чыгуу боюнча сынактын принциптери, мөөнөтү жана башка шарттары менен макул экендигин далилдейм.

Өкүлдүн Аты-жөнү _____

Колу _____

Күнү _____

ЗАЯВКА

**на участие в открытом конкурсе на разработку учебников УМК нового поколения
для 7-11 классов общеобразовательных организаций Кыргызской Республики**

Используйте отдельные заявки на каждый предмет, по которому вы планируете представлять линейку УМК на открытый конкурс. Подписанная заявка должна быть представлена не позднее **1 октября 2018 года** в Министерство образования и науки КР по адресу: 720040, г. Бишкек, ул.Тыныстанова 257, кабинет 334. Контактное лицо – Мамбетмусаева Назира (тел: (0312) 663597, эд.адрес: n.mambetmusaeva@gmail.com).

1. Полное ФИО представителя от подавших заявку группы / организации/ авторов/издательства: _____
 2. Контактная информация. Тел: _____ Эл.адрес: _____
 3. Линейка УМК по предмету _____
 4. Язык обучения _____
 5. Укажите, какой подход вы использовали при разработке конкурсных материалов:
а. Пересмотренный вариант существующих УМК: ДА / НЕТ
- Если опция отмечена как «ДА», просьба представить информацию об оригинале

-
- б. Оригинальная версия линейки УМК _____
- в. Перевод и / или адаптированный вариант зарубежных материалов: ДА / НЕТ
- Если опция отмечена как «ДА», просьба представить информацию об оригинале (-ах)
-

6. Укажите ФИО членов авторской группы/авторских групп (включая дизайнеров и иллюстраторов), их функции и область ответственности в разработке линейки учебников (УМК), их место работы, контактные данные,

№	ФИО члена авторской группы/авторских групп	Функции и область ответственности	Место работы и контактные данные
1.			
2.			
3.			

7. Пожалуйста, опишите Концепцию линейки

Укажите:

- основные содержательные и дидактические принципы разработки линейки УМК;
- опишите формы и способы реализации функций учебника, укажите, какие функции вашего учебника будут ведущими.
- Укажите примерное соотношение текстового и вне текстового материала учебника.
- Укажите способы сохранения преемственности в линейки УМК
- Объясните, как разные элементы учебника (текстовой и внетекстовой компоненты, аппарат организации усвоения и аппарат ориентировки) будут обеспечивать формирование ключевых и предметных компетентностей учащихся.

ПОДТВЕРЖДЕНИЕ. Настоящей подписью я подтверждаю, что информация, отраженная в этой форме, является верной. Я также признаю, что все члены авторской группы согласны с принципами, сроками и другими условиями открытого конкурса по разработке линейки УМК нового поколения для 7-11 классов общеобразовательных организаций Кыргызской Республики

ФИО представителя _____

Подпись _____

Дата _____

**Сынактык тандап алууну жүргүзүүнүн
КАЛЕНДАРДЫК ГРАФИГИ**

№	Сынактын этабы	Өткөрүү мөөнөтү
1	Сынакка катышуу үчүн өтүнмө берүү	01.10.2018-ж. чейин
2	Өтүнмө берүүчүлөр үчүн маалыматтык жолугушуу	04.10.2018-ж.
3	Сынактык материалдарды берүүнүн биринчи этабы	05.10.2018-ж. 05.12.2018-ж. чейин
4	Биринчи этаптын жыйынтыгы	10.12.2018-ж.
5	Сынактык материалдарды берүүнүн экинчи этабы	15.12.2018-ж. 15.03.2019-ж. чейин
6	Экинчи этаптын жыйынтыгы	25.03.2019-ж.
7	Ачык сынактын жеңүүчүлөрүн аныктоо	15.04.2019-ж.

**КАЛЕНДАРНЫЙ ГРАФИК
проведения конкурсного отбора**

№	Этап конкурса	Сроки проведения
1	Предоставление заявки на участие в конкурсе	до 01.10.2018 г.
2	Информационная встреча для заявителей	04.10.2018 г.
3	Первый этап подачи конкурсных материалов	с 05.10.2018 г. по 05.12.2018 г.
4	Результаты первого этапа	10.12.2018 г.
5	Второй этап подачи конкурсных материалов	с 15.12.2018 г. по 15.03.2019 г.
6	Результаты второго этапа	25.03.2019 г.
7	Определение победителей открытого конкурса	15.04.2019 г.

Тандап алуу критерийлери
Баалоо куралы – шкалалар жана индикаторлор

	Талаптарга ылайык келет	Өзгөчө даражада талапка жооп берет. Бир аз толуктап иштеп чыгууну талап кылат	Талаптарга жарым-жартылай ылайык келет. Олуттуу толуктап иштеп чыгууну талап кылат.	Талаптарга ылайык келбейт.
1. Стандартка жана окуу планына ылайык келүү	3 балл	2 балл	1 балл	0 балл
1.1. Негизги компетенттүүлүктөрдү түзүү	Негизги компетенттүүлүктү түзүү менен бирге, предметтик материалдарга ылайык келген бардык аспектилердин милдеттери (МБС караңыз) эске алынган. Педагогдор үчүн усулдук колдонмолордо негизги компетенттүүлүктөрдү түзүүнүн бардык аспектилерин сунушталган.	Негизги компетенттүүлүктөрдү түзүү милдети жарым-жартылай эске алынган. Биринчи жана экинчи деңгээлдерде негизги компетенттүүлүктөрдүн аспектилерин түзүү артыкчылыктуу каралган. Педагог үчүн усулдук колдонмодо негизги компетенттүүлүктөрдүн өзүнчө аспектилерин түзүү боюнча сунуштар берилген.	Негизги компетенттүүлүктөрдүн өзүнчө аспектилерин түзүү каралган. Мугалим үчүн колдонмодо аталган маселе боюнча усулдук сунуштар иштелип чыккан эмес.	Негизги компетенттүүлүктөрдү түзүү милдети эске алынган эмес.
1.2. Билим берүүнүн жыйынтыктарынын негизинде негизги компетенттүүлүктөрдү түзүү	Окуу китебинин мазмуну жана дидактикалык аппараты стандартта пландалган билим берүүнүн натыйжаларын камсыздайт.	Окуу китебинин мазмуну жана дидактикалык аппараты пландалган көптөгөн билим берүүнүн натыйжаларын максаттуу	Окуу китебинин мазмуну жана окуу китебинин дидактикалык аппараты өзүнчө предметтик	Окуу китебинин мазмуну жана дидактикалык аппараты

	Мугалимдер үчүн колдонмо компетенттүүлүк мамиленин негизинде түзүлөт жана стандарттарда жарыяланган билим берүүнүн жыйынтыктарына жетүү боюнча иштин формасын жана ымаларын көрсөтүүдө. Баалоо үчүн материалдарды иштеп чыгуу боюнча сунуштар жана мисалдар мугалимге максаттарга жана милдеттерге ылайык келүүчү баалоо куралдарын түзүү көрсөтүлгөн.	калыптандырууга мүмкүндүк берет. Мугалим үчүн усулдук колдонмодо пландалган билим берүүнүн натыйжаларын кантип түзүү жана өлчөө боюнча өзүнчө сунуштар көрсөтүлгөн.	компетенттүүлүктөрдү түзүүнүн зарылдыгын кароодо. Аталган маселе боюнча мугалимдер үчүн колдонмодо усулдук сунуштар иштелип чыккан эмес.	пландалган билим берүү материалдарын калыптандыруу менен байланыштуу эмес, билим берүүнүн маалыматтык моделине багытталган.
1.3. Стандартта жарыяланган мазмундуу тилкелерди камтуу	Окуу китебинде стандартта жарыяланган бардык мазмундуу тилкелер көрсөтүлгөн. Пландалган мазмундуу тилкелерди камсыздоо үчүн кошумча материалдарды камсыз кылуучу башка окуу жана усулдук материалдарга шилтемелер көрсөтүлгөн.	Окуу китебинде негизги мазмундуу тилкелер боюнча материалдар берилген. Бардык мазмундуу тилкелерди камтууну камсыз кылуучу башка окутуу жана усулдук материалдарга шилтемелер көрсөтүлгөн.	Окуу китебинде мазмундуу тилкелердин негизги блокторунун көбү берилген.	Өзүнчө тилкелер же материалдын чоң блоктору жок. Кошумча окуу жана усулдук материалдарга шилтемелер көрсөтүлгөн эмес.
1.4. Предметтин түзүлүшүнүн логикага дал келүүсү	Башка класстар үчүн окуу китептери билим берүү деңгээлине ылайык келтирилип, бир концепциянын алкагында даярдалган. Мазмундук жана	Жалпысынан ылайык келет.	Жарым-жартылай ылайык келет.	Ылайык келбейт, башка концепциянын бир бөлүгү болуп саналат.

	дидактикалык артыкчылыктар менен камсыз болгон. Мугалим үчүн усулдук кодонмодо аталган окуу китеп менен иштөөнүн милдеттеринин спецификациясына байланыштуу сунуштар жана башка класстар үчүн окуу китептери менен байланыштар жана артыкчылыктар көрсөтүлгөн.			
1.5. Материалдын көлөмү көрсөтүлгөн сааттын санына шайкеш.	Материалдын көлөмү <i>ар бир теманын</i> саатынын керектүү санын камтыйт.	Материалдын көлөмү <i>темалардын көбүнүн</i> саатынын керектүү санын камтыйт	Материалдын көлөмү <i>кээ бир гана темалардын</i> саатынын керектүү санын камтыйт	<i>Темалардын көбүнүн</i> саатынын керектүү санын камтуу үчүн материал жетишсиз.
2. Түзүлүшү	3 балл	2 балл	1 балл	0 балл
2.1. Түзүм жана логика	Материалдар толук кандуу түзүлгөн, логикалык ажырымдар жана кайталоолор жок. Китептин түзүмү таануу логикасын: баштапкы тажырыйба-маалымат-жаңыртылган тажырыйбаны эске салып турат.	Жалпысынан ОУК туура түзүлгөн жана логикага ылайык, логиканын айрым бузулуштары, толук түзүлбөгөн тексттер бар.	Текстте ажырымдар байкалган бөлүмдөр кездешет, окуу материалында логиканын бузулуусу байкалууда.	Материалдын түзүлүшү начар, логикалык түзүлүшүндө ж.б. бузулуулар кездешүүдө.
2.2.	Материал жакшы	ОУКтун негизги	Айрым	Бирдейли

Теориялык жана практикалык материалдардын теңдеми	теңдемделген, практикалык бөлүгү теориялык бөлүгү менен байланышта жана аны өздөштүрүүгө жардам берет.	бөлүгү бирдей мүнөзгө ээ.	материалдарда/бөлүктөрдө бирдей мүнөз сакталган.	к сакталган эмес, бири-бирин кайталаган терминдик окшоштуктар бар же материал негизсиз жөнөкөйлөштүрүлгөн.
2.3. Негизги кошумча, түшүндүрмө материалдардын теңдеми	Автордук текст 30% түзөт. Окуу китебинде текстин булактары, иллюстрациялар, усулдук аппараттар жакшы берилген. Негизги кошумча, түшүндүрмө материалдар максатка ылайык, негизги материалдарды өздөштүрүүгө жардам берет.	Автордук текст айрым бөлүмдөрдө 50% түзөт. Негизги кошумча, түшүндүрмө материалдар негизги материалды өздөштүрүүгө жардам берет, кабыл алууну кыйындатпайт.	Автордук текст көбүнчө бөлүмдөрдө 50дөн 70 пайызга чейин түзөт. Кошумча жана түшүндүрмө материалдар негизги материалдар менен тыгыз байланышта эмес, аны жарым-жартылай кайталайт же аны өздөштүрүүнү татаалдандырат.	Автордук текст окуу китептин 70% түзөт. Кошумча жана түшүндүрмө материалдар же ашыкча же жетишсиз берилген.
2.4. Тексттен тышкаркы компоненттердин негиздүүлүгү жана максатка ылайыктуулугу (графикалар, таблицалар,	Текстен тышкаркы компоненттерди пайдалануу максатка ылайык, материалды өздөштүрүүгө, түшүнүүгө жардам берет.	Жалпысынан тексттен тышкаркы компоненттер жөндүү жана максатка ылайык. Кээ бирде тексттен тышкаркы компоненттердин ылайык эмес түрү колдонулат.	Жарым-жартылай ылайык келет.	Текстен тышкаркы жана тексттик компоненттердин ортосундагы байланыш жетишсиз.

иллюстрациялар.ж.б)				
2.5. Багыт берген аппараттын жана материалды өздөштүрүүнү уюштуруунун болушу.	Тексттердин түзүлүшү жакшы ойлонуштурулуп, жакшы куралган, текстти кабыл алуу өтө жеңил. Окуучулардын белги берүүчү бардык системалары активдешет.	Багыт берүүчү аппарат жеткиликтүү деңгээлде өнүккөн.	Жарым-жартылай өнүккөн.	Багыт берүү аппараты жетишсиз деңгээлде өнүккөн, материал боюнча багыт алууга жардам бербейт.
3. Дидактикалык принциптердин чагылдырылышы	3 балл	2 балл	1 балл	0 балл
3.1. Илимий мааниси	ОУК билим берүүнүн мазмуну боюнча заманбап көз караштарга шайкеш келет. Теориялык каталар жок, тексттин түзүлүшү сыпайы.	ОУК заманбап педагогикалык теорияга туура келет. Айрым бөлүктөрдө/темаларда начар түзүлгөн сөз курамдары кездешет.	Теориялык каталар жок. Айрым темаларда так эмес маалыматтар жана начар түзүлгөн сөз курамдары кездешет.	ОУКта одоно теориялык каталар, оңдолуп-түзөлбөгөн сөз курамдары бар. Так эмес маалымат берилген.
3.2. Актуалдуулук	Акыркы жетишкендиктер жана маалыматтар берилген, алардын аныктыгын бул багытта иштеген эксперттер колдоодо.	Аныктыгын бул жааттагы эксперттер колдогон заманбап маалыматтар бөлүмдөрдө/темаларда берилген.	Эскирген же толук эмес маалыматтар же аныктыгын бул жааттагы эксперттер колдобогон маалыматтар берилген.	Бүгүнкү күндө так эмес, аныктыгын эксперттер колдобогон маалыматтар берилген.

3.3. Системалуу мамиле	ОУК курчап турган чөйрө, илимий ыкмалар боюнча алынган билимди, түшүнүктү, логикалык байланыштарды бир системага салууга жардам берет.	Жалпысынан материал системалуу мамилеге негизделет	Жарым-жартылай	ОУКтун материалдары чачыранды жайгашкан, карама-каршы элементтер бар, курчап турган чөйрө жөнүндө логикалык байланыштуу көрсөтүмдөрдү калыптандыруу жок
3.4. Окуу-таанып билүү ишмердигине дем берүү.	Ишти уюштуруу үчүн (кээ бир предметтер үчүн) талкуулоочу жана көйгөйлүү мүнөздөгү тексттер колдонулган. Суруолор жана тапшырмалар билимди арттырат жана курактык кызыкчылыктарга ылайык, окуучулардын изденүүсүн жана өз алдынча иштөөсүн стимулдаштырат. Тексттерде, тапшырмаларда, иллюстрацияларда кызыктыруучу компонент көрсөтүлгөн.	Жалпысынан окууну-билимди арттыруучу ишмердикти стимулдаштыруу боюнча милдеттер эске алынган.	Өз алдынча элементтер бар	Окуу китебинде окуучулардын өз алдынча иштөөсүнө стимул бербеген, бир түрдүү тексттер жана тапшырмалар берилген. Тексттер жана тапшырмалар же абдан жөнөкөй же негизсиз татаал болуп түзүлгөн жана «жакынкы өнүгүү зонасын» калыптандырууга мүмкүндүк беребейт.

3.5. Предметтер аралык байланыштарды чагылдыруу.	Предметтер аралык байланыштар окуу китептин материалдарында жакшы ойлонуштурулган жана чагылдырылган.	Предметтер аралык байланыштар окуу китептин материалдарында негизинен ойлонуштурулган жана чагылдырылган.	Өз алдынча элементтер бар	Предметтер аралык байланыштар ойлонуштурулган эмес.
4. Усулдук куралдар жана алгоритмдер	3 балл	2 балл	1 балл	0 балл
4.1. Окутуунун дифференциалдык мүмкүнчүлүктөрү.	ОУК материалдары ар кандай деңгээлдеги тексттерди жана тапшырмаларды камтыйт жана окуучуларды окутуунун ар кандай траекториясын уюштурууга мүмкүндүк берет.	Тиешелүү тексттер, суроолор, тапшырмалар көп учурларда окуучуларды окутуунун ар түрдүү траекториясын уюштурууга мүмкүндүк берет.	Өз алдынча элементтер бар	ОУКтун материалдары окуучулардын ар тараптуу таанып-билүү мүмкүнчүлүктөрү менен окуучулар үчүн арналган эмес.
4.2. Окуучулардын окуу ишин уюштуруу	ОУКта окуучулар үчүн тапшырмалардын ар кандай түрү берилген (суроолор, көнүгүүлөр, тапшырмалар, эксперименталдык, чыгармачыл тапшырмалар). Окуучулардын өз алдынча иштөөсү үчүн окуу китебин пайдалануу мүмкүнчүлүгү каралган. Техникалык коопсуздук, тажырыйба жүргүзүү үчүн практикалык сабактардын эрежелери бар.	Тапшырмалардын, суроолордун, эрежелердин топтому жетиштүү деңгээлде өнүктүрүлгөн.	Өз алдынча элементтер бар	Эске алынган эмес
4.3. Акыл-эс ишкердүүлүгүн	Маалыматтарды	ОУКдагы тиешелүү	Өз алдынча	Көпчүлүк

арттырып, ой жүгүртүүнү өстүрүүнү түзүү.	түшүнүү жана кайра иштеп чыгуунун ар кандай деңгээли боюнча ар кыл суроолор бар (окутуу максатында Б.Блумдун таксономиясын ж.б. колдонуу). Жогорку эрежедеги жөндөмдөрдү арттыруу үчүн суроолор, тапшырмалар бар (натыйжалуу жана чыгармачылык деңгээлдер).	тапшырмалардын, суроолордун топтому жетиштүү деңгээлде өнүктүрүлгөн.	элементтер бар	суроолор пайда бербей турган мүнөзгө ээ жана балдардын жөндөмүн арттырууга-классификациялоо, системалоого, анализ, синтез жасоого өбөлгө түзбөйт.
4.4. Окуучулардын түшүнүгүн өстүрүү	Моделдик, болжолдуу коюлган көйгөйлөрдү чечүүдө дем-күч берүүчү суроолор, тапшырмалар бар. Ар кандай мүнөздөгү: репродукциялык, моделдик, схемалык, сүрөттүк көрсөтмө материалдар арбын. Образдарды түзүү жана байкоо үчүн турмуштук кырдаалдарды байкоо боюнча тапшырма.	ОУКта тиешелүү тапшырмалардын, суроолордун, көрсөтмө материалдардын топтому жетиштүү деңгээлде өнүккөн.	Өз алдынча элементтер бар	Окуу материалдарында тиешелүү тапшырмалар, суроолорго ылайыктуу окуу материалдары, ошондой эле ар кандай мүнөздөгү көрсөтмө куралдар жетишсиз.
4.5. Окуучулардын өзүн-өзү баалоо жөндөмүн өстүрүү	ОУКта баалоо, бири-бирин баалоо критерийлерин иштеп чыгуу жана колдонуу боюнча тапшырмалар каралган; рефлексивдик мүнөздөгү тапшырмалар киргизилген; ишке ашырылган ишти баалоо жана рецензиялоо үчүн суроолор жана	ОУКта суроолордун жана тапшырмалардын топтому жетиштүү деңгээлде өнүктүрүлгөн.	Өз алдынча элементтер бар	Окутуу материалдарында тиешелүү суроолор, тапшырмалар жетишсиз.

	тапшырмалар бар.			
4.6. Турмуштук көндүмдөргө багыт берүү	Социалдык жана жеке жактан маанилүү окутуу материалдарын колдонуу. Социалдык-коммуникативдик көндүмдөрдү арттыруу боюнча жуптарда, кичи топтордо иштөө үчүн суроолор, тапшырмалар каралган.	ОУКта суроолордун жана тапшырмалардын топтому жетиштүү деңгээлде өнүктүрүлгөн	Жарым-жартылай	Окутуу материалдарында тиешелүү суроолор, тапшырмалар жетишсиз.
4.7. Ар кандай усулдук системада, технологияда окуу китептерин колдонуу мүмкүнчүлүгү. Башка окуу китептеринен артыкчылыгы	Окутуу материалдары окутуунун ар кандай стратегияларда, технологияларда жана окутууда колдонулушу мүмкүн. Ар кандай линейкалар же окуу китептеринин түрлөрүнүн ортосунда артыкчылыкты жеңил камсыздоого мүмкүндүк берет.	Окутуу материалдары окутуунун ар кандай стратегияларда, технологияларда жана окутууда колдонулушу мүмкүн. Ар кандай линейкалар же окуу китептеринин түрлөрүнүн ортосунда артыкчылыкты камсыздоого мүмкүндүк берет.	Жарым- жартылай	Конкреттү ү педагогикалык технологияга багыт алуу. Башка окуу китептери менен байланыш түзүү үчүн кошумча аракеттер керек.
4.8. Өздөштүрүлүп жаткан илимдин ролун чагылдыруу. Кыргызстандын жана башка өлкөлөрдүн окумуштууларынын кошкон салымын чагылдыруу.	Билим берүүнүн милдеттерине ылайык турмуш- тиричилик, экологиялык көйгөйлөрдү чечүү, айыл чарба, өнөр жай боюнча окутулган илимдин ролун чагылдыруу боюнча материалдар системалуу түрдө каралган. Темаларга жана дидактикалык тапшырмаларга ылайык Кыргызстандын жана	Тиешелүү материалдар жетиштүү деңгээлде берилген, бирдиктүү принциптер боюнча түзүлгөн.	Чачыранды элементтер бар.	Иш жүзүндө жок.

	башка өлкөлөрдүн окумуштууларынын кошкон салымы системалык деңгээлде чагылдырылган.			
5. Тарбия жана дүйнөгө көз караш функциялары	3 балл	2 балл	1 балл	0 балл
5.1. Кыргызстандын жаранын калыптандыруу	Окуу материалдарынын коомдук маанилүү көрүнүштөргө, актуалдуу көйгөйлөргө багытталгандыгы. Тиешелүү предметтин/билим берүү жаатындагы материалдарда Кыргызстан жөнүндө негиздүү маалыматтар, анын ичинде улуттук маданий өзгөчөлүктөр жана улуттук дүйнө таануу жөнүндө материалдар жетиштүү көлөмдө киргизилген. Инсандык көз карашты калыптандырууга багытталган суроолордун, тапшырмалардын болуусу. Баланы окутуунун жеке багыталуусун камсыздоочу материалдарды киргизүү.	Жалпысынан Кыргызстандын жаранын калыптандыруу милдети эске алынган.	Кыргызстандын жаранын калыптандыруу милдеттери жарым-жартылай эске алынган.	Тиешелүү материалдар жок же жетиштүү деңгээлде берилген эмес.

5.2. Саясий сылыктык	Азчылыктардын жана көпчүлүктөрдүн укуктарын урматтоодо, адамдарды, мамлекеттерди, коомчулуктарды, улуттарды мазактоочу сөздөргө, аракеттерге жол бербөөдө ишке ашырылат.	Жалпысынан мамиле эске алынган.	ОУКта айрым мамлекеттердин, адамдардын, коомчулуктардын, улуттардын абройун козгоочу кээ бир ой жүгүртүүлөр бар.	Айрым адамдарды, улуттарды, мамлекеттерди, коомчулуктарды, улуттарды мазактоосу мүмкүн болгон ой-жүгүртүүлөр жөнүндө маалыматтар бар.
5.3. Материалдарды интерпретациялоодо динден тышкары мүнөз	Диний насааттар жана атеисттик үгүттөөлөр жок. Диний тексттер маданий көрүнүш катары берилген. Тенденциялуулук, бир жактуулук жок. Диний көз караштын бирдейлиги сакталган.	Жалпысынан мамиле эске алынган.	Жарым-жартылай эске алынган.	Материал да диний насааттар жана атеисттик үгүттөөлөр колдонулган.
5.4. Коомдун маданий көп түрдүүлүк	Текстте жана көрүнөө материалда маданий көп түрдүүлүк чагылдырылган. Ар кандай топтордун маданиятына кайрылуу (ар кандай курактык жана этникалык категориялардын өкүлдөрүнө, ар кандай географиялык чөйрөлөрдүн тургундарына: шаардык,	Жалпысынан мамиле эске алынган.	Жарым-жартылай эске алынган.	Текстте жана иллюстарциялар да курактык, этникалык, диний жана башка стереотиптер бар.

	айылдык, түндүкдөгү, түштүктөгү ж.б. тургундарга). Көп маданияттуу коомдо өзүн алып жүрүүнүн өздүк критерийлерин иштеп чыгууга карата суроолор жана тапшырмалар бар.			
5.5. Гендердик сезимталдык	Тиешелүү материалдагы тексттерде жана иллюстрацияларда гендердик теңдикти чагылдыруу. Жынысты көрсөтүүдө стереотиптердин жана басмырлоонун жоктугу. Терс стереотиптерди жокко чыгарууга багытталган маалыматтарды, суроолорду жана тапшырмаларды берүү.	Жалпысынан мамиле эске алынган.	Жарым-жартылай эске алынган.	Тексттерде жана иллюстрацияларда жыныска карата гендердик стереотиптер, басмырлоонун болуусу.
5.6. Жаратылышты, ресурсту сактоо мамилесин өнүктүрүү	Окуу китебинде энергияны жана ресурстарды мектепте жана үйдө натыйжалуу жана экономдуу колдонууга багытталган материалдар жана тапшырмалар берилген.	Жалпысынан мамиле эске алынган.	Жарым-жартылай эске алынган.	Эске алынган эмес.
5.7. Сергек жашоого табиялоо	Окуу китебинде ишке жөндөмдүүлүктүн жогорку деңгээлин сактоого жана колдоого, социалдык жана кесиптик функцияларды натыйжалуу ишке ашыруу	Жалпысынан мамиле эске алынган.	Жарым-жартылай эске алынган.	Эске алынган эмес.

	үчүн организмдин резервдик мүмкүнчүлүктөрүн жакшыртууга багытталган саламаттык маданиятын калыптандыруучу материалдар жана тапшырмалар берилген.			
6. Тексттин сапатынын мүнөздөмөсү	3 балл	2 балл	1 балл	0 балл
6.1. Сүйлөмдөрдүн татаалдыгына жана көлөмүнө карата талаптарды эсепке алуу	Тексттин көлөмү жана татаалдыгы курактык өзгөчөлүктөргө ылайык. Материал жеткиликтүү, кызыктуу жана кызыктыруучу формада берилген, чыгармачыл ой-жүгүртүүгө дем берет. Сандык көрсөткүчтөр: - башталгыч класстар үчүн сүйлөмдөрдүн орточо көлөмү 6-7 сөздөн, орточо звено үчүн 11-12 сөз, жогорку класстар үчүн 15-17 сөздөн ашпашы керек. - Абстрактуу мааниге ээ жана конкреттүү мааниге ээ сөздөрдүн саны 1ге 10дон ашык эмес, башкача айтканда 10 конкреттүү мааниге ээ сөзгө 1 абстрактуу сөз туура келиши керек.	Жалпысынан материал түшүнүктүү жана жеткиликтүү, бир жагынан окуучулар үчүн кызыктуу.	Көбүнчө бөлүмдөрдө материал окуучулардын курактык өзгөчөлүктөрүнө ылайык келбеген тилде жазылган, бир жагынан кызыктуу.	Материал курактык топко жетиштүү даражада ылайык келбейт, академиялык лексика менен ашыкча жүктөлгөн жана окуучуларды кызыктырбайт.

	- Ар бир параграфта 10-20дан ашык эмес ой-жүгүртүүлөр болушу керек.			
6.2. Алгачкы колдонулган жана чет тилден келип чыккан терминдерди түшүндүрүү	Алгачкы жолу киргизилген бардык терминдер текстте белгиленген. Түшүндүрмөлөр киришүү барагында берилген же глоссарийге шилтеме берилген. Жаңы терминдерди пайдалануу үчүн туруктуу конструкциялар келтирилген. Глоссарий ар бир терминге толук түшүндүрмө берүү менен бардык жолугушуучу терминдерди камтыйт.	Глоссарийде негизги терминдер гана түшүндүрүлгөн.	Киргизилип жаткан терминдерге карата түшүндүрмөлөрдүн көбү окуучу үчүн түшүнүктүү жана жеткиликтүү тилде жазылган эмес. Глоссарийде айрым гана терминдер түшүндүрүлүүдө.	Жаңы терминдер белгиленген эмес, жаңы киргизилген терминдердин айрымдарына гана түшүндүрмөлөр берилген. Глоссарий жок.
6.3. Текстти редакциялоонун сапаты.	Мазмундук, грамматикалык, стилистикалык, синтаксистик ж.б. каталар жок. Тексттик жана көрүнөө материал заманбап техникалык жана эстетикалык эрежелерге ылайык түзүлгөн.	Мазмундук эмес мүнөздөгү каталар кездешет. Тексттик жана көрүнөө материалдарды түзүүгө жакшы көңүл бурулган эмес.	Мазмундук, грамматикалык, стилистикалык жана башка мүнөздөгү каталар кездешүүдө.	Ар кандай мүнөздөгү каталар ОУКтун бардык көлөмүндө кездешүүдө.
7. Мугалим үчүн колдонмо	3 балл	2 балл	1 балл	0 балл
7.1. Сабактарды пландоо	Сабактардын бардык түрлөрү, анын ичинде	Сабактардын бардык түрлөрү үчүн сунуштар так	Сабактардын бардык түрлөрү үчүн	Сунуштар тактыгы жана

боюнча сунуштар	даярдыгы ар кандай деңгээлдеги окуучулар менен иштөө ыкмалары боюнча сунуштар так берилген.	берилген. Ар кандай деңгээлдеги окуучулар менен иштөө ыкмалары берилген эмес.	сунуштар бар, бирок сунуштардын өзү айрым учурларда так эмес жазылган.	толуктугу менен айырмаланбайт, сабактардын бардык түрлөрү үчүн берилген эмес.
7.2. Предметтик компетенттүүлүктү жана билим берүүдөгү жетишкендиктерди өнүктүрүү боюнча сунуштар	Сунуштар так түзүлгөн, парктикалык мүнөзгө, стандарт, стратегиялар жана баалоо куралдары менен байланышка ээ.	Берилген практикалык сунуштар мугалимге өзүнчө билим берүүдөгү жетишкендиктерди калыптандырууга жардам берет. Баалоо куралдары колдонмодо билим берүүдөгү жетишкендиктер менен байланышы жок.	Сунуштар так эмес, теориялык мүнөзгө ээ, мугалимдин практикалык ишине бир аз гана жардам берет.	Жок
7.3. Предметтик компотенттүүлүктөр дү өнүктүрүү боюнча сунуштар (акыл-эс/интеллектуалдык көндүмдөр)	Сунуштар так түзүлгөн, практикалык мүнөзгө ээ, интеллектуалдык көндүмдөрдү түзүүдө көп түрдүү тапшырмалар эске алынган.	Берилген практикалык сунуштар мугалимге айрым интеллектуалдык көндүмдөрдү түзүүгө мүмкүндүк берет.	Сунуштар так эмес, теориялык мүнөзгө ээ, мугалимдин практикалык ишине бир аз гана жардам берет.	Жок
7.4. Негизги компотенттүүлүктөр дү өнүктүрүү боюнча сунуштар	Сунуштар так түзүлгөн, практикалык мүнөзгө ээ. Негизги компетенттүүлүктөрдүн бардык аспектерин жана деңгээлдерин түзүүгө багытталган.	Берилген практикалык сунуштар мугалимге ар кандай деңгээлдин негизги компетенттүүлүктөрүнүн айрым аспектерин кантип түзүү керек экендигин	Сунуштар так эмес, теориялык мүнөзгө ээ, мугалимдин практикалык ишине бир аз гана жардам берет.	Жок

	Конкреттүү предметтин/билим берүү жаатын ишке ашыруунун алкагында негизги компетенттүүлүктөрдүн стратегиялары жана баалоо куралдары келтирилген.	түшүнүүгө жардам берет.		
7.5. Лабораториялык, практикалык иштерди, үй тапшырмаларын иштеп чыгуу боюнча сунуштар.	Лабораториялык, практикалык иштерди (анын ичинде керектүү материалдардын тизмеси), үй тапшырмаларын, тесттерди жана баалоо куралдарын иштеп чыгуу жана өткөрүү боюнча сунуштар жакшы түзүлгөн жана <i>бардык тиешелүү учурларда</i> сунушталат.	Лабораториялык, практикалык иштерди (анын ичинде керектүү материалдардын тизмеси), үй тапшырмаларын, тесттерди жана баалоо куралдарын иштеп чыгуу жана өткөрүү боюнча сунуштар <i>көп учурларда</i> сунушталат.	Лабораториялык , практикалык иштерди (анын ичинде керектүү материалдардын тизмеси), үй тапшырмаларын, тесттерди жана баалоо куралдарын иштеп чыгуу жана өткөрүү боюнча сунуштар көп учурда так жана ачык мүнөзгө ээ эмес.	Лабораториялык, практикалык иштерди (анын ичинде керектүү материалдардын тизмеси), үй тапшырмаларын , тесттерди жана баалоо куралдарын иштеп чыгуу жана өткөрүү боюнча сунуштар берилген эмес.
7.6. Баалоо куралдары жана аларды иштеп чыгуу боюнча сунуштар.	Берилген баалоо куралдары билим берүүдөгү жетишкендиктерди (суммативдик, формативдик баалоо), ошондой эле – таттаалдыктын ар түрдүү деңгээлинде ар тараптан баалоого мүмкүндүк берет,	Берилген практикалык сунуштар мугалимге ар кандай деңгээлдеги негизги компетенттүүлүктөрдүн айрым аспектеринин түзүлүшүн кантип баалоо керек экендигин түшүнүүгө	Баалоо куралдары берилген, бирок алар баалоонун таттаалдыгынын деңгээлине жана максаттарына толугу менен туура келбейт. Куралдарды иштеп	Баалоо куралдарын иштеп чыгуу боюнча мисалдар жана сунуштар жок.

	тапшырманы аткаруу үчүн убакыт көрсөтүлгөн. Конкреттүү предметти/билим берүү жаатын ишке ашыруунун алкагында мугалим үчүн баалоо куралдарын иштеп чыгуу боюнча сунуштар келтирилген.	жардам берет.	чыгуу боюнча сунуштар так эмес жазылган. Көбүнчө теориялык мүнөзгө ээ.	
8. Көркөмдүк жана тариздөө	3 балл	2 балл	1 балл	0 балл
8.1. Беттердин форматы	Көпчүлүк учурда китеп беттери бош эмес же маалыматтарга ашыкча толгондой көрүнбөйт.	Китеп беттеринин бир нечеси өтө эле бош же маалыматтар менен ашыкча жүктөлгөн.	Көптөгөн беттер же өтө эле бош же аз маалыматты сунуштайт.	Бардык беттер же маалымат менен ашыкча жүктөлгөн же өтө аз маалыматты сунуштайт.
8.2. Шрифттин көлөмү жана стили	<i>Бардык</i> шрифттер кабыл алуу үчүн ыңгайлуу, алардын көлөмү максаттуу колдонуучу үчүн талаптарга ылайык.	Колдонулган шрифттердин көбү кабыл алуу үчүн ыңгайлуу, алар көбүнчө учурда максаттуу колдонуучу үчүн талаптарга ылайык	<i>Көбүнчө</i> шрифттер кабыл алуу үчүн ыңгайсыз, ал эми алардын көлөмү максаттуу колдонуучу үчүн талаптарга ылайык эмес.	Шрифттердин бардыгы кабыл алуу үчүн ыңгайсыз, ал эми максаттуу колдонуучу үчүн талаптарга ылайык келбейт.
8.3. Окуу китебинин жалпы көрүнүшү	<i>Бардык</i> беттер тактыгы, ачыктыгы, көркөмдүгү жана колдонууда ыңгайлуулугу менен айырмаланат.	Беттердин көбү тактыгы, ачыктыгы, көркөмдүгү жана колдонууда ыңгайлуулугу менен	<i>Беттердин көбү</i> тактыгы, ачыктыгы, көркөмдүгү жана колдонууда	<i>Бардык беттер</i> тактыгы, ачыктыгы, көркөмдүгү жана

		айырмаланат.	ыңгайлуулугу менен айырмаланбайт.	колдонууда ыңгайлуулугу менен айырмаланбайт.
8.4. Саптардын жана абзацтардын аралыгы (тексттин разрядкасы), тилкелер, шарттуу белгилер, рубрикация (башкы теманы, кыскача теманы пайдалануу)	Китеп бетинде талаалар бар жана бирдей. Абзац менен саптардын ортосундагы аралык аталган курактын кабыл алуусуна туура келет. Темалар жана чакан темалар ыңгайлуу колдонулган.	Көбүнчө учурда талаалар бар. Текстти жана талаалардын разрядкасы аталган курактык топтун кабыл алуусуна туура келет. Айрым учурларда темалар жана чакан темалар бар.	Абзацтар/саптардын ортосундагы аралык өтө эле жакын же өтө эле алыс. Талаалар кичинекей же көп жерде сакталган эмес. Темалар жана чакан темалар кээ бир учурда гана пайдаланылган.	Китеп бетиндеги боштуктар аз же такыр жок. Абзац менен саптардын ортосундагы аралык сакталган эмес, боштуктар жок. Темалар колдонулбайт.
8.5. Иллюстрациялардын стандарты	Иллюстрациялар жогорку сапатта жана өлкөнүн маданий баалуулуктарын чагылдырат.	Иллюстрациялардын сапаты орто, алар өлкөнүн маданий баалуулуктарын чагылдырат.	Иллюстрациялардын сапаты төмөн, бирок алар өлкөнүн маданий баалуулуктарын чагылдырат.	Иллюстрациялардын сапаты төмөн же/жана алар өлкөнүн маданий баалуулуктарын чагылдырбайт
8.6. Иллюстрациялардын шайкештиги	Иллюстрациялардын бардыгы түшүнүктүү жана тексттик материалдын мазмунун так чагылдырат.	Иллюстрациялардын көбү түшүнүктүү жана тексттик материалдын мазмунун так чагылдырат.	Кээ бир гана иллюстрациялар түшүнүктүү жана айрым учурда тексттик материалдын мазмунун так чагылдырат.	Бардык иллюстрациялар түшүнүксүз жана тексттик материалдын мазмунун

				чагылдырбайт.
8.7. Тексттик материал менен иллюстрациялардын өз ара байланышы	Бардык иллюстрациялар ага тиркелген текст менен так байланышкан жана ар кандай функционалдык жүктөмгө ээ (дидактикалык аппараттын бир бөлүгү болууда)	Иллюстрациялардын көбү текст менен так байланышта жана функционалдык жүктөмгө ээ.	Айрым иллюстрациялар текст менен так байланышта жана функционалдык жүктөмгө ээ.	Иллюстрациялардын аз гана бөлүгү текст менен байланыштуу.

Критерии отбора
Оценочный инструментарий - шкала и индикаторы

	Соответствует требованиям	В значительной степени соответствует требованиям. Требуется минимальная доработка	Частично соответствует требованиям. Требуется существенная доработка	Не соответствует требованиям
1. Соответствие стандарту и учебному плану	3 балла	2 балла	1 балл	0 баллов
1.1. Формирование ключевых компетентностей	Задачи формирования ключевых компетентностей учтены, включая все аспекты и уровни сформированности (см.ГОС) на соответствующем предметном материале. В методическом пособии для педагога представлены рекомендации по формированию всех аспектов ключевых компетентностей	Задачи формирования ключевых компетентностей частично учтены. Преимущественно предусмотрено формирование аспектов ключевых компетентностей на первом и втором уровнях. В методическом пособии для педагога представлены рекомендации по формированию отдельных аспектов ключевых компетентностей.	Формирование отдельных аспектов ключевых компетентностей предусмотрено. Методические рекомендации по данному вопросу не разработаны в пособии для учителя.	Задачи формирования ключевых компетентностей не учтены.
1.2. Формирование предметных компетентностей на основе	Содержание и дидактический аппарат учебника обеспечивает достижение запланированных в стандарте образовательных результатов.	Содержание и дидактический аппарат учебника позволяют целенаправленно формировать большинство запланированных	Содержание учебника и дидактический аппарат учебника предусматривают необходимость	Содержание учебника и дидактический аппарат учебника практически не

образовательных результатов	Методическое пособие для учителя базируется на компетентностном подходе и демонстрирует формы и методы работы по достижению заявленных в стандарте образовательных результатов. Рекомендации и примеры по разработке материалов для оценивания демонстрируют учителю, как составлять инструменты оценивания соответствующие целям и задачам.	образовательных результатов. В методическом пособии для учителя приведены отдельные рекомендации как формировать и измерять достижение запланированных образовательных результатов.	формирования отдельных предметных компетентностей. Методические рекомендации по данному вопросу не разработаны в пособии для учителя.	связаны с формированием запланированных образовательных материалов, а ориентированы на информационную модель образования.
1.3. Охват заявленных в стандарте содержательных линий	В учебнике представлен материал по всем содержательным линиям, заявленным в стандарте. Приведены отсылки к другим учебным и методическим материалам, обеспечивающим дополнительный материал для обеспечения запланированных содержательных линий.	В учебнике представлены материалы по основным содержательным линиям. Приведены отсылки к другим учебным и методическим материалам, обеспечивающим охват всех содержательных линий.	В учебнике представлены материалы основные блоки большинства содержательных линий.	Отсутствуют отдельные линии или большие блоки материала. Ссылки на дополнительные учебные и методические материалы отсутствуют.
1.4. Соответствие логике построения предмета	Учебник подготовлен в рамках одной концепции с учебниками для других классов соответствующей ступени образования. Обеспечена содержательная и дидактическая	В целом соответствует.	Частичное соответствие.	Не соответствует, является частью другой концепции.

	преемственность. В методическом пособии для учителя есть рекомендации относительно специфики задач работы с данным учебником и показаны связи и преемственность с учебниками для других классов.			
1.5. Объем материала адекватен указанному количеству часов	Объем материала покрывает необходимое количество часов <i>каждой темы</i>	Объем материала покрывает необходимое количество часов <i>большинства тем</i>	Объем материала покрывает необходимое количество часов <i>только некоторых тем</i>	Материала <i>недостаточно</i> для покрытия необходимого количества часов <i>большинства тем</i>
2. Структура	3 балла	2 балла	1 балл	0 баллов
2.1. Структурированность и логика	Материалы хорошо структурированы, логических разрывов и повторов нет. Структура учитывает логику познания: первичный опыт – информация – обновленный опыт.	В целом УМК структурирован и логичен, встречаются отдельные нарушения логики, недостаточная структурированность текста.	Встречаются разделы, где наблюдается неструктурированность текста, нарушение логики в представлении учебного материала.	Материалы плохо структурированы, встречаются нарушения логических построений, повторы и др.
2.2. Баланс теоретического и практического материала	Материал хорошо сбалансирован, практическая часть логически связана с теоретической и помогает в ее усвоении.	Основная часть УМК носит сбалансированный характер	В отдельных материалах/разделах соблюдается баланс.	Баланс не соблюдается, либо доминирует терминологически перегруженный, сложный материал, либо материал

				необоснованно упрощен.
2.3. Сбалансированность основного, дополнительного и пояснительного материалов	Авторский текст составляет не более 30%. В учебнике хорошо представлены тексты источников, иллюстраций, методический аппарат. Дополнительные и пояснительные материалы целесообразны, помогают в усвоении основного материала.	Авторский текст в отдельных разделах составляет 50%. Дополнительные и пояснительные материалы в целом помогают в усвоении основного материала, не затрудняют его восприятие.	Авторский текст в большинстве разделов составляет от 50 до 70%. Дополнительные и пояснительные материалы не всегда связаны с основным материалом, частично повторяют его или усложняют усвоение.	Авторский текст составляет более 70% учебника. Дополнительные и пояснительные материалы присутствуют либо в избыточной, либо в недостаточной форме.
2.4. Обоснованность и целесообразность включения внетекстовых компонентов (графики, таблицы, иллюстрации и др.)	Использование внетекстовых компонентов целесообразно, помогает пониманию и усвоению материала.	Внетекстовые компоненты в целом уместны и целесообразны. Иногда используются несоответствующие формы внетекстовых компонентов.	Частичное соответствие.	Недостаточная связь между текстовыми и внетекстовыми компонентами.
2.5. Наличие аппарата ориентировки и организации усвоения материала	Хорошо продуман и структурирован, позволяет легко ориентироваться в структуре текстов, заданий, актуализирует все сигнальные системы учащегося.	Аппарат ориентировки развит в достаточной мере	Развит частично	Аппарат ориентировки развит недостаточно, не помогает ориентироваться в материале

3. Отражение дидактических принципов	3 балла	2 балла	1 балл	0 баллов
3.1. Научность	УМК соответствует современным взглядам на содержание образования. Теоретических ошибок нет, формулировки текстов корректны.	УМК соответствует современной педагогической теории. В отдельных разделах/темах встречаются некорректные формулировки.	Теоретические ошибки отсутствуют. Встречаются неточная информация и некорректные формулировки в отдельных темах.	В УМК имеются грубые теоретические ошибки и некорректные формулировки. Представлена неточная информация.
3.2. Актуальность	Представлены <i>последние</i> достижения или сведения, достоверность которых разделяют эксперты в данной области	Современные сведения, достоверность которых разделяют эксперты в данной области, представлены в части разделов/тем.	Представлены устаревшие или неполные сведения или данные, достоверность которых разделяют эксперты в данной области.	Представлены сведения или данные, которые в настоящее время не являются точными, достоверность которых эксперты уже не разделяют.
3.3. Системный подход	УМК способствует систематизации полученных знаний, формированию логически связанных и обоснованных представлений о мире и методах научного познания окружающего мира	В целом материалы базируются на системном подходе	Частично	Материалы УМК разрознены, включают противоречивые элементы, не способствуют формированию логически связанных представлений об окружающем мире

3.4. Стимулирование учебно-познавательной деятельности	Использованы тексты дискуссионного и проблемного характера для организации работы. Вопросы и задания соответствуют познавательным и возрастным интересам, стимулируют поисковую деятельность учащихся. В текстах, заданиях, иллюстрациях выражен мотивационный компонент.	В целом учтены задачи стимулирования учебно-познавательной деятельности	Присутствуют отдельные элементы	В УМК представлены однообразные тексты и задания, которые не стимулируют учащихся к самостоятельной работе. Тексты и задания либо слишком просты, либо необоснованно усложнены и не позволяют формировать «зону ближайшего развития».
3.5. Отражение межпредметных связей	Межпредметные связи хорошо продуманы и отражены в материалах учебника.	Межпредметные связи в основном продуманы и отражены в материалах учебника.	Присутствуют отдельные элементы	Межпредметные связи не продуманы
4. Методические инструменты и алгоритмы	3 балла	2 балла	1 балл	0 баллов
4.1. Возможности дифференциации обучения.	Материалы УМК содержат разноуровневые тексты и задания и позволяют организовать различные траектории обучения учащихся	Соответствующие тексты, вопросы, задания позволяют организовать различные траектории обучения учащихся в большинстве случаев.	Присутствуют отдельные элементы	Материалы УМК не предназначены для обучения учащихся с разными познавательными

				возможностями
4.2. Организация учебной деятельности ученика	В УМК представлены различные виды заданий для учащихся (вопросы, упражнения, задачи; экспериментальные, творческие задания). Предусмотрена возможность использования учебника учеником для самостоятельной работы. Имеются инструкции к практическим занятиям, указания и правила техники безопасности к проведению опытов.	Соответствующий набор вопросов, заданий, инструкций в УМК в достаточной степени развит.	Присутствуют отдельные элементы	Не учтено
4.3. Развитие мышления. Формирование приемов умственной деятельности.	Наличие вопросов на разные уровни понимания и переработки информации (использование таксономии учебных целей Б.Блума и др.). Наличие вопросов и заданий на развитие навыков высокого порядка (продуктивный и творческий уровень).	Соответствующий набор вопросов и заданий в УМК в достаточной степени развит.	Присутствуют отдельные элементы	Большинств о вопросов носят репродуктивный характер и не способствуют развитию навыков сравнения классификации, систематизации, анализа, синтеза.
4.4. Развитие воображения учащихся	Наличие вопросов и заданий на стимуляцию воображения, прогнозирование и моделирование, постановку проблем. Насыщенность наглядным материалом разного характера: репродукции, картины, схемы,	Соответствующий набор вопросов, заданий, наглядных материалов в УМК в достаточной степени развит.	Присутствуют отдельные элементы	Учебные материалы включают недостаточно соответствующих вопросов и заданий, а также наглядного материала разного характера.

	модели. Задание на наблюдение за жизненными ситуациями, на создание образов и оперирование ими.			
4.5. Развитие у учащихся навыков самооценки	В УМК предусмотрены задания на разработку и использование критериев оценки и самооценки; включены задания рефлексивного характера; вопросы и задания на оценку и рецензирование осуществленной деятельности.	Соответствующий набор вопросов и заданий в УМК в достаточной степени развит.	Присутствуют отдельные элементы	Учебные материалы включают недостаточно соответствующих вопросов и заданий.
4.6. Ориентация на жизненные навыки	Использование социально и личностно значимого учебного материала. Предусмотрены вопросы и задания для работы в парах и группах с целью развития социально-коммуникативных навыков	Соответствующий набор вопросов и заданий в УМК в достаточной степени развит.	Частично	Учебные материалы включают недостаточно соответствующих вопросов и заданий.
4.7. Возможность использования учебника в различных методических системах и технологиях. Преемственность с другими учебниками	Учебные материалы могут быть использованы при различных стратегиях и технологиях и обучения. Легко позволяют обеспечить преемственность между различными линейками или видами учебников.	Учебные материалы в основном могут быть использованы при различных стратегиях и технологиях и обучения. Позволяют обеспечить преемственность между различными линейками или видами учебников.	Частично	Ориентация на конкретную педагогическую технологию. Для организации связи с другими учебниками нужны дополнительные усилия.
4.8. Освещение роли изучаемой науки. Отражение вклада	Предусмотрена система материалов по освещению роли	Соответствующие материалы в достаточной	Присутствуют разрозненные элементы.	Практически отсутствуют.

ученых Кыргызстана и других стран.	изучаемой науки в промышленности, сельском хозяйстве, быту, решении экологических проблем и др. в соответствии с задачами образовательной области. Вклад ученых Кыргызстана и других стран отражен на систематическом уровне, в соответствии с темами и дидактическими задачами.	степени представлены, структурированы по единым принципам.		
5. Воспитательная и мировоззренческая функции	3 балла	2 балла	1 балл	0 баллов
5.1. Формирование гражданина Кыргызстана	Нацеленность учебных материалов на общественно значимые явления, актуальные проблемы. Включение в достаточном объеме обоснованной информации о Кыргызстане, включая информацию о национально-культурных особенностях и национальном мировидении на материале соответствующего предмета/образовательной области. Наличие вопросов и заданий, направленных на	В целом задачи формирования гражданина Кыргызстана учтены.	Задачи формирования гражданина Кыргызстана частично учтены.	Отсутствие или недостаточное представление соответствующих материалов.

	формирование гражданской позиции. Включение материалов, обеспечивающего личностную направленность обучения ребенка.			
5.2. Политкорректность	Реализуется в уважении прав меньшинств и большинства, недопущении высказываний и действий, способных оскорбить людей, государства, сообщества, нации	В целом подход учтен.	В УМК присутствуют отдельные суждения и высказывания, которые могут затрагивать достоинство отдельных личностей, государств, сообществ, наций.	Наличие информации, высказываний и суждений, которые могут оскорбить отдельные личности, национальности, государства, сообщества, нации.
5.3. Светский характер интерпретации материалов	Отсутствие религиозной проповеди и атеистической пропаганды. Представление религиозных текстов как явлений культуры. Отсутствие односторонности, тенденциозности. Соблюдение сбалансированного представления религиозных перспектив.	В целом подход учтен.	Частично учтено.	В материале используются религиозные проповеди и атеистическая пропаганда.

5.4. Культурное многообразие общества	Отражение культурного многообразия в тексте и визуальном материале. Обращение к культуре разных групп (представителям разных возрастных и этнических категорий, жителям из разных географических сред: горожанам, сельчанам, северянам, южанам и т.д.). Наличие вопросов и заданий на выработку собственных критериев поведения в многокультурном обществе	В целом подход учтен.	Частично учтено.	Наличие в тексте и иллюстрациях возрастных, этнических, региональных и др. стереотипов.
5.5. Гендерная чувствительность	Отражение гендерного равенства в текстах и иллюстрациях на соответствующем материале. Отсутствие стереотипов и дискриминации в представлении полов. Представление информации, вопросов и заданий, направленных на разрушение негативных стереотипов.	В целом подход учтен.	Частично учтено.	Наличие в текстах и иллюстрациях гендерных стереотипов, дискриминации в отношении полов.
5.6. Развитие природо- и ресурсосберегающего подхода	В учебнике представлены материалы и задания, направленные на формирование умений эффективно и экономно	В целом подход учтен.	Частично учтено.	Не учтено.

	использовать энергии и ресурсы в школе и дома.			
5.7. Воспитание здорового образа жизни	В учебнике представлены материалы и задания, формирующие культуру здоровья, направленные на сохранение и поддержание высокой работоспособности, совершенствования резервных возможностей организма для продуктивного выполнения социальных и профессиональных функций.	В целом подход учтен.	Частично учтено.	Не учтено.
6. Характеристика качества текста	3 балла	2 балла	1 балл	0 баллов
6.1. Учет требований к сложности и объему предложений.	Объем и сложность текста соответствует возрастным особенностям. Материал подан в доступной, интересной и увлекательной форме, стимулирует творческое мышление. Количественные показатели: -Средний объем предложений для начальных классов не превышает 6-7 слов, для среднего звена 11-12 слов, для старших классов 15-17 слов. -Количество слов с	Материал в целом понятен и доступен, отчасти интересен для учащихся.	Материал в большинстве разделов написан языком, не соответствующим возрастным характеристикам учащихся, отчасти интересен.	Материал в недостаточной степени соответствует возрастной группе, перегружен академической лексикой и не вызывает интерес учащихся.

	абстрактным значением и слов с конкретным значением составляет не более 1 к 10, т.е. в тексте на 10 слов с конкретным значением должно приходиться 1 абстрактное слово. -В каждом параграфе не должно быть более 10-20 суждений и т.д.			
6.2. Пояснение терминов первоначального использования и терминов иностранного происхождения.	Все первоначально вводимые термины выделены в тексте. Пояснения даны либо непосредственно на странице ввода, либо приведена ссылка на глоссарий. Приведены устойчивые конструкции для использования нового термина. Глоссарий содержит все встречающиеся термины с полным объяснением каждого из них	В глоссарии объясняются лишь основные термины.	Не все пояснения к вводимым терминам написаны доступным и понятным для учащихся языком. В глоссарии объясняются лишь некоторые термины.	Новые термины не выделены, пояснения приведены не ко всем вновь введенным терминам. Глоссарий отсутствует.
6.3. Качество редактирования текста.	Ошибки содержательного, грамматического, стилистического, синтаксического и др. характера отсутствуют. Текстовый и визуальный материал оформлены в соответствии с современными техническими и эстетическими правилами.	Встречаются отдельные ошибки несодержательного характера, невнимательность в оформлении текстового и визуального материала..	Встречаются ошибки содержательного, грамматического, стилистического и др. характера, небрежность в оформлении.	Ошибок различного характера встречаются во всем объеме УМК.

7. Пособие для учителя	3 балла	2 балла	1 балл	0 баллов
7.1. Рекомендации относительно планирования уроков	Четкие рекомендации по всем типам уроков, включая методы работы с учениками разного уровня подготовки.	Четкие рекомендации для всех типов уроков. Методы работы с учениками разного уровня не представлены.	Наличие рекомендаций для всех типов уроков, но сами рекомендации не всегда четко прописаны	Рекомендации в целом не отличаются четкостью и полнотой, представлены не для всех типов уроков
7.2. Рекомендации по развитию предметных компетентностей и образовательных результатов	Рекомендации четко сформулированы, носят практический характер, связаны со стандартом, стратегиями и инструментами оценивания.	Представленные практические рекомендации позволяют учителю понять, как формировать отдельные образовательные результаты. Инструменты оценивания не связаны в руководстве с достижением образовательных результатов.	Рекомендаций нечеткие, теоретического характера, мало помогают в практической работе учителя	Отсутствуют
7.3. Рекомендации по развитию надпредметных компетентностей (умственных/интеллектуальных навыков)	Рекомендации четко сформулированы, носят практический характер, учитывают многообразие задач по формированию интеллектуальных навыков.	Представленные практические рекомендации позволяют учителю понять, как формировать отдельные интеллектуальные навыки.	Рекомендаций нечеткие, теоретического характера, мало помогают в практической работе учителя	Отсутствуют
7.4. Рекомендации по развитию ключевых компетентностей	Рекомендации четко сформулированы, носят практический характер. Направлены на формирование	Представленные практические рекомендации позволяют учителю понять, как формировать отдельные	Рекомендаций нечеткие, теоретического характера, мало помогают в практической	Отсутствуют

	всех аспектов и уровней ключевых компетентностей. Приведены стратегии и инструменты оценивания ключевых компетентностей в рамках реализации конкретного предмета/образовательной области.	аспекты ключевых компетентностей разных уровней.	работе учителя	
7.5. Рекомендации по разработке лабораторных, практических работ, домашних заданий.	Рекомендации по разработке и проведению лабораторных, практических работ (включая список необходимых материалов), домашних заданий, тестов и оценочного инструментария хорошо структурированы и предлагаются <i>во всех соответствующих случаях</i>	Рекомендации по разработке и проведению лабораторных, практических работ (включая список необходимых материалов), домашних заданий, тестов и оценочного инструментария предлагаются <i>в большинстве случаев</i>	Рекомендации по разработке и проведению лабораторных, практических работ (включая список необходимых материалов), домашних заданий, тестов и оценочного инструментария не всегда имеют четкий и ясный характер.	Рекомендации по разработке и проведению лабораторных, практических работ (включая список необходимых материалов), домашних заданий, тестов и оценочного инструментария не представлены.
7.6. Инструменты оценивания и рекомендации по их разработке.	Представленные инструменты оценивания позволяют оценивать различные стороны образовательных достижений (суммативное, формативное оценивание), а также - разного уровня сложности; указано время, необходимое для выполнения	Представленные практические рекомендации позволяют учителю понять, как оценивать сформированность отдельных аспектов ключевых и предметных компетентностей разных уровней.	Инструменты оценивания представлены, но они не достаточно соответствуют уровню сложности и целям оценивания. Рекомендации по разработке инструментов	Рекомендации и примеры по разработке инструментов оценивания отсутствуют

	заданий. Приведены рекомендации для учителя по разработке инструментов оценивания в рамках реализации конкретного предмета/образовательной области.		недостаточно четко прописаны. В большей степени носят теоретический характер.	
8. Презентабельность и оформление	3 балла	2 балла	1 балл	0 баллов
8.1. Формат страницы	В большинстве случаев страницы не выглядят слишком пустыми или перегруженными информацией	Несколько страниц либо слишком пустые, либо перегружены информацией	Многие страницы либо слишком перегружены, либо предлагают слишком мало информации	Все страницы либо слишком перегружены, либо предлагают слишком мало информации
8.2. Размер и стиль шрифта	<i>Все шрифты удобны для восприятия, их размер соответствует требованиям для целевого пользователя</i>	<i>Большинство используемых шрифтов удобны для восприятия, их размер соответствует требованиям для целевого пользователя в большинстве случаев</i>	<i>По большей части шрифты неудобны для восприятия, а их размер не соответствует требованиям для целевого пользователя</i>	<i>Почти все шрифты не удобны для восприятия, а их размер не соответствует требованиям для целевого пользователя</i>
8.3. Общий вид учебника	<i>Все страницы отличаются четкостью, яркостью, красочностью и удобством в использовании</i>	<i>Большинство страниц отличаются четкостью, яркостью, красочностью и удобством в использовании</i>	<i>Большинство страниц не отличаются четкостью, яркостью, красочностью и удобством в</i>	<i>Почти все страницы не отличаются четкостью, яркостью,</i>

			использовании	красочностью и удобством в использовании
8.4. Расстояние между строками и абзацами (разрядка текста), поля, условные обозначения и рубрикация (использование заголовков, подзаголовков)	Поля имеются и одинаковы во всем учебнике. Расстояние между абзацами и строками соответствует восприятию данной возрастной группы. Заголовки и подзаголовки используются надлежащим образом	В большинстве случаев поля присутствуют. Разрядка текста и поля в большинстве случаев соответствуют восприятию данной возрастной группы. В некоторых случаях присутствуют заголовки и подзаголовки	Расстояние между строками/абзацами слишком мало или слишком велико в большинстве случаев. Поля малы или не везде соблюдаются. Заголовки и подзаголовки используются редко	Почти на всех страницах расстояние между строками и абзацами мало или обозначено небрежно, отсутствуют поля и т.п. Заголовки не используются
8.5. Стандарт иллюстраций	Иллюстрации высокого качества и отражают культурные ценности страны	Качество иллюстраций приемлемо, они отражают культурные ценности страны	Качество иллюстраций низкое, но они отражают культурные ценности страны	Качество иллюстраций низкое, или/и они не отражают культурные ценности страны
8.6. Адекватность иллюстраций	Все иллюстрации понятны и точно отражают содержание текстового материала.	Большинство иллюстраций понятны и точно отражают содержание текстового материала	Лишь некоторые иллюстрации понятны и отчасти точно отражают содержание текстового материала	Почти все иллюстрации непонятны и не отражают содержание текстового материала
8.7. Взаимосвязь текстового материала и иллюстраций	Все иллюстрации четко связаны с текстом, к которому они прилагаются и несут различную функциональную нагрузку	Большинство иллюстраций четко связаны с текстом, к которому они прилагаются, и несут	Некоторые иллюстрации четко связаны с текстом, к которому они	Лишь небольшое количество иллюстраций

	(является частью дидактического аппарата)	функциональную нагрузку.	прилагаются, и несет функциональную нагрузку	связаны с текстом, к которому они прилагаются.
--	---	--------------------------	--	--